

"ובתרועת תחיה על-שפתים... אלי-קבר נדדה"

"למה נרא מות – ומלאכו רוכב על-פתנו,
ובשפתינו מתגו;
ובתרועת תחיה על-שפתים, ובמצהלות משחקים
אלי-קבר נדדה".
"דבר", חיים נחמן ביאליק

הלבן משתייך לסוג הזה של טקסים. סקירה קצרה של הנפשות הפועלות תסייע להבחין בצדדיה הנלעגים של המהתלה האכזרית:

- נשיא נואף על סף הליכי הדחה, הזקוק נואשות להצגה תקשורתית על מנת להסיח את דעת הקהל מפרשיות זנונים וממסכת שקרים שבהן הסתבך.
- ראש ארגון טרור ופושע מועד המבוקש על-ידי רשויות החוק בארצות-הברית באשמת רצח עשרות אזרחים אמריקניים¹.
- יהודייה מומרת, המוליכה את האנטישמיות הנודעת לשמצה של משרד-החוץ.
- חבורת יהודי-חצר מאסכולת רוס/ברגר/רובין/מילר/קורצר/אינדיק ושות', היוצאים מגדרם כדי להוכיח את נאמנותם לפרץ האמריקני, שמא יוחשדו חלילה בנאמנות כפולה.
- מלך גוסס מסרטן, הרגיל להחליף בעלי-ברית כמו גרביים, מי שסאדאת היטיב להגדירו: "מעשרה קבין של ערמה שירדו על המזרח התיכון, נטל חוסיין תשעה".
- וכמובן – בנימין נתניהו, מי שמפאת החרפה והחמלה נחסוך ממנו את ההגדרה הראויה לו. ההיסטוריה תשפוט את האיש.

מ עמדים ממלכתיים וטקסים למיניהם הם על-פי רוב מסכת נלעגת מעט של פטפטת חגיגית המדוקלמת על-ידי פוליטיקאים עילגילשון. התכנים המנופחים, מעשי ידיהם של מקצוענים הנשכרים לשם כך, גדושים מליצה נבובה ונוסכת שיעמום, שהקשר בינה לבין האמת הוא על-פי רוב מקרי בהחלט. אולם אפילו לכזב המוסכם של שגרת הטקסים יש לפעמים שיאים יוצאי-דופן, ההופכים את המעמד כולו לפרסה צינית, במהלכה פולטת חבורת פוליטיקאים מסכת כובים בלשון אורוליאנית, ההופכת על פניה כל מילה היוצאת מפייהם. הדוגמה הקלסית היא כמובן ועידת ה"שלום" במינוך ב-1938, מפגש שבו כפה פושע נאצי, בסיועו של מוקיון פשיסטי מרומא, "שלום" על בוגד צרפתי ועל סרסור לדבר עברה בריטי. לקרבן המיועד, שאת ארצו ביתרו לגזרים, לא ניתן אפילו להיכנס לאולם הדיונים. את מחיר הפרסה של מינוך, שהוכתרה כיאות וכצפוי בשם "שלום בדורנו", שילמו במותם חמישים מיליון נפש, בהם שליש העם היהודי.

טקס חתימת "הסכם השלום" ב-23 באוקטובר בבית

¹ בשעת כתיבת שורות אלה הגיעה לישראל משלחת של ה-FBI בניסיון להתחקות על פרשת רצח של 17 אזרחים אמריקניים, שחל-קם נרצחו על-ידי הפת"ח בפקודת ערפאת. כן נערכת חקירה פדרלית בחלקו של ערפאת ברצח שגריר ארצות-הברית בסוודן.

היומן המדיני נועד לסקור מגמות במדיניותה של ישראל במרוצת החודשים החולפים בין גיליון נתיב למשנהו. הכתוב ביומן המדיני אינו משקף בהכרח את דעת חברי מועצת המערכת של נתיב או את דעתם של חברי העמותה להוצאת נתיב. מאמרים שאינם חתומים נכתבו בידי העורך.

הסכם וושינגטון, הנמשות המועלות:

- נשיא נואף על סף הליכי הדחה, הזקוק נואשות להצגה תקשורתית על מנת להסית את דעת הקהל מפרשת זנונים ומסכת שקרים בה הסתבך.
- ראש ארגון טרור ומושע מועד המבוקש עלידי רשויות החוק בארצות-הברית באשמת רצח עשרות אזרחים אמריקניים.
- מלך גוסס מסרטן הרגיל להחליף בעלי-ברית כמו גרביים, מי שסאדאת היטיב להגדירו: "מעשרה קבין של ערמה שירדו על המזרח התיכון נטל חוסיין תשעה".
- בנימין נתניהו, מי שמפאת החרפה והחמלה נחסך ממנו את ההגדרה הראויה לו. ההיסטוריה תשפוט את האיש.
- חסרים: יהודייה מומרת המוליכה את האנטישמיות הנודעת לשמצה של משרד-החוץ.
- חָבֵר יהודי חצר מאסכולת ברגר/רוס/רובין/מילר/קורצראינידיק ושות', היוצאים מעורם להוכיח את נאמנותם לפרץ האמריקני, שמא יוחשדו חלילה בנאמנות כפולה.

לנושא הטרור והוא זה שיקבע מי מן המרצחים הערבים הוא טרוריסט ומי לא. הערבות הנשיאותית איננה מעוגנת בחוק. מכאן, שכל נשיא שיבוא אחרי קלינטון יזרוק את מחויבות קודמו לפח האשפה. כך נהג ג'ונסון בהתחייבותו של אייזנהאור בעניין פריצת ההסגר הימי במאי 1967, כך נהג בוש במכתבו של רייגן בסוגיית רמת-הגולן, וכך ינהג הנשיא הבא בפיסת הנייר חסרת-הערך שעליה שרבט קלינטון את חתימתו.

אולם הבדיחה הטובה מכולן היא סוגיית שינוי "האמנה הפלשתינית". המסמך קובע שהמועצה הלאומית הפלשתינית תתכנס לדיון בביטול סעיפים מן האמנה. אף לא מילה אחת של התחייבות. כלומר, פחות בהרבה מן המכתב שהפקיד ערפאת בידי רבין.

הנה כי כן, נתניהו מכר הכול בתמורה ללא כלום, והדעת נותנת שהוא יודע זאת טוב מכולם – הוא וחבר יועציו, כולל שר-החוץ החדש, תקוותם המתעתעת של בעלי זיכרון קצר. כן, הכול בתמורה ללא כלום. איזה ייאוש גדול וכבד עולה ממסמך מתועב זה, שכל כולו כניעה, השפלה וכסילות במסווה של מליצות. איזה ניסיון עלוב של הונאה עצמית, הולכת שולל ועלבון לאינטליגנציה.

ושוב, כמו מאליו, עולה על הדעת ההיגד של וילהלם גל: "לא 'פחד ורחמים' מעוררת בי הטרגדיה היהודית, כי אם סלידה".

חידת נתניהו

הנשיא האמריקני נכנס לשרות הליכי הדחה. הנשיא שיקר לקונגרס, קרי: לעם האמריקני, וזו עברה שלא תסולח, לעומתה מתגמדת אפילו מסכת הזנונים של האיש, שהיתה מביישת גם נער מיוחס בתיכון. ייתכן שיודח, וייתכן שיחליט למנוע את החרפה ויתפטר. כך או אחרת, מדובר בפוליטיקאי מוכה ומושפל, שאינו נלחם על מעמדו הפוליטי, הפוקע ממילא בתום תקופת כהונתו

הפטפטת הנלוזה שבקעה מגרונותיהם של הנ"ל אינה ראויה להתייחסות, לבד מן העובדה שערפאת הצהיר בהזדמנות זו, קבל עלום, בנוכחות נשיא ארצות-הברית וראש-ממשלת ישראל, על כינונה של מדינה פלשתינית ב-4 במאי 1999, ושנתניהו, לאות ולעדו, לחץ בשל כך את ידו בחום וחתם על ההסכם.

"בתמורה לביטחון אמסור שטח"

נתניהו (באחוזת ויי)

ל שלום איש כבר אינו מדבר. העיקרון של "שטחים תמורת שלום", שנטלו האמריקנים מהיטלר ערב חיסולה של צ'כוסלובקיה ב-1938, וכפו על ישראל בוועידת מדריד ב-1991, התחלף עתה ב"שטחים תמורת ביטחון". הדבר היה צפוי כמו נוסחה מתימטית.

כאשר לחץ רבין את ידו של ערפאת על מדשאת הבית הלבן דיברו הכול בשבחי השלום. רבין הפליג במעשייה על "פיוס בין האומות ועל רכבת השלום שיצאה לדרך ואל לנו להחמיץ אותה"; פרס חיבר מהתלה עתידנית על "מזרח תיכון חדש", ובעודם ממריאים על כנפי ההונאה העצמית חתמו היהודים על ברית עם השטן. הטקס ההוא, שנשא אופי של תלום בלהות, תאם להפליא את דברי הנביא ישעיהו: "כרתנו ברית את-מות ועם-שאול עשינו חוזה".

בפרסה של אחוזת ויי כבר איש אינו מדבר על שלום. בקרב המאסף מבקשים היהודים, השבים אל הגטו הפיסי (שהרי בגטו רוחני כלאו את עצמם זה כבר) להציל את הנפש. על כן מוכר היהודי המבוהל, המתחנן על נפשו, את הדבר האחרון שנתר לו, את המולדת המכונה בפיו "שטחים".

על ההסכם עצמו חבל להכביר מילים. אין בו כל התחייבות לא לכוון מדינה פלשתינית במאי 1999. נתפוך הוא, ערפאת הכריז עליה בנאומו. ה-CIA יהיה אחראי

יונתן פולד

הבלון התקשורתי בדבר "שחרורו" של יונתן פולד – נועד להעניק ממד "אנושי" למעשה ההונאה הגדול. אולם הניסיון לד – רוש מנשיא המצוי בהליכי הדחה שיתערב בהחלטות בית-המשפט העליון, דומה לבקשה של רוצח הוריו לרחם עליו, שכן עכשיו הוא יתום. המעשה לא היה אפוא אלא הצגה צינית לתקשורת, תוך ניצול מצוקה של אדם הכלוא זה 13 שנים.

הנשיא ביל קלינטון. התובע קנת סטאר ומוניקה לוינסקי

סביב נשיא בהליכי הדחה סומן "שטח סטרילי" הסגור למדינאים זרים. שלושה חודשים לפני שהודח, לא נפש ריצרד ניקסון עם ראשי מדינות זרות. כך גם ביל קלינטון: גרהרד שרדר, קנצלר גרמניה החדש, ויבגני פרימקוב, ראש-ממשלתה החדש של רוסיה, ביטלו את בואם לווינגטון, שכן, כללי הנימוס של הקוד הדיפלומטי מונעים מהם לחשוף את ידו של נשיא עוטה קלון. לא זו בלבד אפוא שנתיניהו מכר אינטרס לאומי למען פוליטיקאי נואף המבקש להסיח את דעת-הקהל ממצוקתו, אלא שגם הפר את הקוד הדיפלומטי וסטר על לחיים של ידידי ישראל בקונגרס.

הנוכחית, כי אם על שמו, לבל יירשם לדיראון עולם בהיסטוריה של נשיאי ארצות-הברית.

הסיבוך הפוליטי מביך את הדמוקרטים, שכן קלינטון לא יוכל להטיל את משקלו הציבורי למען בחירת מועמד מטעם מפלגתו. ליוקרתו של נשיא בסיומה של כהונה שנייה יש משקל רב, ומכאן ערכו האלקטורלי הגדול בבחירת מועמד ממפלגתו. אולם קלינטון שלאחר הליכי הדחה לא יעז להופיע בפומבי בפני הבוחר, והמועמד הדמוקרטי (אל גור) הסימפטי נטול שביב של כריזמה פוליטית) יסבול מנחיתות אלקטורלית חמורה.

לנתונים אלה יש להוסיף את הרוב הרפובליקני בקונגרס השואף להגדיל את חלקו מעבר למה שיש לו עתה, הן בבחירות הנוכחיות והן בבחירות לנשיאות בשנה הבאה. כל זאת בזכות נשיא דמוקרטי שסרח.

מבחינתה של ישראל, הצירוף קלינטון-אולברייט, גרוע אף מן הצמד בוש-בייקר, ולא תהיה זו הפרזה אם נאמר שמאז גיימי קרטל לא ישב בבית הלבן נשיא עוין יותר לאינטרס הישראלי.

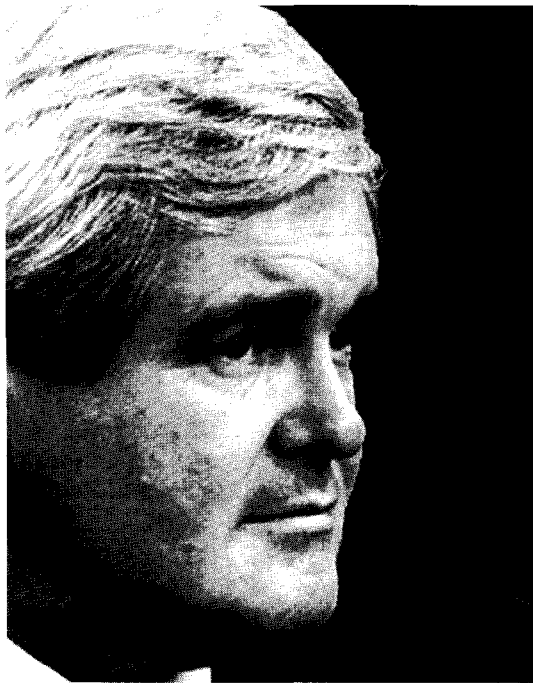
הליכי ההדחה של קלינטון הם אפוא חלון של הזדמנות היסטורית מבחינתה של ישראל. התעלמות מנשיא מוכה וכושל בשלבי הדחה היא מובנת מאליה. בחודשים האחרונים לפני הדחתו לא פגש ניקסון ולו גם מנהיג אחד של מדינה זרה. כך גם במקרהו של קלינטון, אשר סביבו סומן כבר עתה "שטח סטרילי" הסגור למנהיג זר. רשימת אורחי הכבוד בבית הלבן, שהודיעו בנימוס על "דחיית" ביקורם המתוכנן, כוללת שורה ארוכה של מנהיגי עולם, וביניהם גרהרד שרדר, הקנצלר הגרמני החדש, ויבגני פרימקוב, ראש-ממשלתה החדש של רוסיה, המחזר על הפתחים.

סירוב מנומס אך תקיף לכל יזמה של הנשיא עתה, לא זו בלבד שהיה משרת אינטרס ישראלי מובהק, אלא שהיה בבחינת צו בלתי-כתוב של הפרוטוקול הדיפלומטי. אילו סירב נתניהו לזימון לוועידת הפסגה באחוזת ויי, היה הציבור האמריקני תומך בו. הקונגרס על שני חלקיו, כולל הדמוקרטים, המתעב את ערפאת ורואה בו מה שהוא, קרי: פושע מועד האחראי לרצח אזרחי ארצות-הברית וראש ארגון טרור, היה מבין, מקבל ומוחא כף.²

כאמור, קשה לתאר זימון מקרים מוצלח יותר, שהרי ב-5 בנובמבר ייערכו בחירות לקונגרס. מבחינתם של הרפובליקנים, צירוף הנסיבות המוצלח של פתיחת הליכי הדחה של נשיא דמוקרטי מזה, ובחירות לקונגרס מזה, הוא הבטחה לניצחון גורף. למותר לציין שניצחון רפובליקני מקיף, שיעניק להם נשיא ורוב בשני בתי הקונגרס, הוא אינטרס ישראלי עליון במצב הנוכחי. יתרה מזו, זוהי הזדמנות פז לנתניהו לזכות בסיוע אמריקני לבחירתו לכהונה שנייה.

כמקובל בפוליטיקה, כל היתרונות הופכים למערכת של חסרונות אם במצעים מהלך כושל, והמהלך של נתניהו היה כשל מערכתי לאורך כל הדרך: תבוסה אסטרטגית לישראל וכישלון אישי לראש-הממשלה.

תמיכת הרפובליקנים בישראל בכלל, ובנתניהו בפרט, אינה קלה מבחינתם, בעיקר נוכח התנהגותה של ישראל. יצחק רבין, בעצה אחת עם קלינטון, דאג לטרפד כל יזמה רפובליקנית לטובת מדינת היהודים.³ אין חבר קונגרס רפובליקני יכול להיות קתולי יותר מהאפיפיור, וסופו שסבלנותו פוקעת. התייצבות בווינגטון ל"וועידת פסגה"

ניוט גינגריץ/ מנהיג הרוב הרפובליקני

"המכניס פושע לביתו הופך להיות שותף לרצח בני משפחתו" – כך אמר ניוט גינגריץ ליצחק רבין עם הסכמי אוסלו. הערה זו תואמת, אף ביתר תוקף, את ההסכם של נתניהו באחוזת ויי. איזו אירוניה! מאז ועידת מדריד, וביתר שאת מאז אוסלו, האינטרס הלאומי של ישראל, השפיות הפוליטית והציונות נדדו מירושלים לגבעת הקפיטול.

² בהתבטאויות של אישי ציבור בכירים בארצות-הברית בסוגיית ערפאת ניתן למלא כרכים של מים. כך, למשל, כינה אותו ניוט גינגריץ, מנ"היג הרוב הרפובליקני בקונגרס, "פושע מועד". הסנטור הדמוקרטי אי-נוייה תיאר אותו כביטוי "חשפל ביותר של מרצח ללא אבחנה של נשים וילדים".

³ המקרה המביש ביותר היה פרשת העברת השגרירות האמריקנית לירושלים, שעליה הטיל קלינטון וטו, בתמיכת רבין. מקרה אחר היה תמיכה ישראלית, תוך התנגדות עזה של הקונגרס, במתן סיוע כספי לערפאת.

חדשה, והפעם קבלת דמי לא יחרץ בסכומי עתק מהפתיח. ההון הפוליטי שהושקע בווינגטון על מנת לנטרל את עוינותו של הנשיא לישראל בכלל, ולנתניהו בפרט, היה כמעט חסר-תקדים. במהלך שבועיים טרחה שדולה משומנת היטב על מנת ליצור להתנגדותו הצפויה של נתניהו באחוזות ויי תדמית של מהלך מדיני נבון. אולם ראש-ממשלת ישראל טרף את הקלפים, ירק בפרצופם של ידידי ישראל, ומכר הכול בלי לקבל דבר בתמורה.

עם קלינטון, קרי: מעשה תמיכה מובהק בנשיא הזקוק לתעלול תקשורת שבוועיים לפני בחירות לקונגרס, היא סטירת לחי מצלצלת שלא תעבור בשתיקה. הנימוס מונע מידידי ישראל (וכאלה יש רבים, גם בקרב הדמוקרטים) להביע את אכזבתם מנתניהו, אך בשיחות פרטיות לא קשה להבחין בכעס הגואה נוכח מעשה זה של ראש-ממשלת ישראל, לאחר שנתיים וחצי של תמיכה, עידוד וסיוע.⁴ קרוב לוודאי שקלינטון עומד עכשיו בפני שערורייה

★ ★ ★

רק הליכוד יכול

שוב עם ראש-הממשלה ועם אריק שרון. תוהו, מקווה, אולי אני טועה? מפגשים. מפגישה לפגישה גדלה החרדה. לאחר השיחות אני משוכנע: כל מי שאומר שההסכם טוב, שיש בו ביטוי להדדיות ולביטחון, עובד עלינו בעיניים! לעניין הביטחון בהסכם ויי: ניגשנו לשיחות אלה ללא תפיסה ביטחונית מעודכנת. אפשר להיות בעד אוסלו, אפשר להיות נגד. לכל עמדה – השלכותיה הביטחוניות. בוועדת החוץ והביטחון ביקשנו תשובה משר-הביטחון: מה היא תפיסת הביטחון שעמה הולכים למשא-ומתן? כבר כמעט שנתיים, ולא קיבלנו. אחד המחללים החמורים של רבין ז"ל ושל פרס היה שבזמנם לא עודכנה תפיסת הביטחון; גם לא אצלנו.

אומר ראש-הממשלה: הם דרשו 50 אחוזים ואנחנו נתנו רק 13 אחוזים. ואני אומר, מה שקובע זה לא מה שהם דורשים. אלא מה אנו יכולים; לא מה טוב להם, אלא מה טוב לנו. הממשלה החליטה שכל אחוז מעל 9 אחוזים הוא פגיעה חמורה בביטחון. ראש-הממשלה הכריז בוועדת החוץ והביטחון, שאחוז אחד זה כמו "תל-אביב". למרות זאת אנו מעבירים להם בקלות-דעת 13 אחוזים נוספים, ריקים מאוכלוסייה. וחמור יותר – העברנו 14 אחוזים משטח 8 לשטח A, לשליטה פלשתינית גמורה. פי שישה. גם הם ריקים ברובם.

מה ההשלכות לעת מלחמה? זוכרים את חוליית אוטובוס הדמים בכביש החוף ב-1978? צומת קאונטרי קלאב נחסם ליום. פקק המדינה. עוצר הוטל למספר ימים על שיכון לי' ורמת-אביב, מחשש שחוליית הטרור חמקה ומסתובבת בשטח. ועתה ראו, יש 40 אלף שוטרים ברשות הפלשתינית. 5 אחוזים מהם זה 2,000, או 200 חוליות קומנדו כפול 10 שוטרים בכל אחת מהם. בעת גיוס כללי אצלנו לקראת מלחמה, הם יוכלו לבצע עשרות פשיטות קומנדו בר-זמנית בנקודות רגישות. חוליות מגינין יצאו לצומת מגידו, לצומת עפולה, לצומת בית-שאן, לבסיס רמת-דוד. זה מבצע של חצי שעה ברכב, שעתיים ברגל – משימה פשוטה לסמל צנחנים. חוליות מטול כרם, למשל, יגיעו למחלף נתניה ולצומת בית-ליד. מהכפר שוויכה יצאו ויהרסו את רשת החשמל הארצית. מקלקיליה יחסמו את צומת רעננה, מהכפר קיביה לנתביג; מבידו לכביש ירושלים-תל-אביב ולבנין הטלוויזיה הישראלית ברוממה. בסך הכל עשרות

דוני ראש-הממשלה, אדוני יו"ר המרכז, שרים, חברי כנסת, ראשי ערים, חברי המרכז וחבריו. הדיון הערב יורד ליסוד היסודות של הליכוד: מי אנחנו? מה טיבנו? ידידי, מאיר שטרית, אומר: "אין הבדל בין העבודה לליכוד". הבוחר חשב אחרת: יש הבדל! הוא לא רצה עבודה. הבוחר רצה ליכוד. רוב בוחריו היו נגד אוסלו כליל; מיעוט בוחריו אמרו: "אוסלו – כן, אבל עם ביטחון והדדיות". על כך הצהיר חגיגית ראש-הממשלה, שהתחייב והוסיף: "נצמצם את הנוק. זה היה ההסכם שלנו עם הבוחר, זו היתה התחייבות: אוסלו עם הדדיות וביטחון. וראש-הממשלה הוסיף והדגיש: נבנה בירושלים; נבנה בהתנחלויות; נוסיף כבישים עוקפים..."

בא הסכם חברון. ראש-הממשלה הכריז: "הצלחה חסרת תקדים", "הסכם טוב באופן משמעותי מזה של פרס"; "הישגי ביטחון גדולים"; "ערביות אמריקניות". הציבור ורוב חברי התנועה תמכו בו. הם לא קראו את ההסכם. היום ברור לכל שההסכם היה רע. אין בו הדדיות. ערפאת שילם במילים. אל"ם בצה"ל, מפקד חטיבת חברון, אמר בשידור טלוויזיה לפני מספר שבועות כי בחברון "אי-אפשר לתת ביטחון סביר". גם ראש-הממשלה נאלץ להודות כי ההתחייבויות האמריקניות לא מומשו.

היום – הסכם ויי. שוב, ראש-הממשלה מרוצה. "הצלחה חסרת תקדים"..." יהיה לחץ... היינו מותשים... אין בררה..." ומצטרפים אליו למתקפה התקשורתית דני נווה, מזכיר הממשלה, ושרי המשא-ומתן: "כמה שההסכם טוב... יש הדדיות... ביטחון... ערביות אמריקניות..." שעה שאחרים אומרים שההסכם רע מאוד, ואין בו הדדיות, ואין ביטחון.

הציבור ורוב החברים – שוב תומכים. תומכים, כי רוב החברים לא קראו את ההסכם. רוב הציבור אינו מכיר אותו. המבחן: למי להאמין? למסמך דני נווה, לצוות המשא-ומתן – או לאחרים?

קראתי את הסכם ויי בעיון, בעיני מי שתמך בנתניהו בשנה האחרונה לקראת הפעימה השנייה, וכמי שמוכן לפשרה בגלל פרגמטיזם: שלמות העם חשובה כשלמות הארץ. בשנה האחרונה אמרתי לראש-הממשלה, בעשרות שיחות שקיימנו: אם תעמוד על ביטחון והדדיות – כפי שהצהרת והבטחת כל הזמן – אתמוך בך. נפגשתי השבוע

⁴ מרכז אריאל עומד לארח בדצמבר הקרוב חבר קונגרס שהוא ידיד ישר-אל מושבע, ובעת ובעונה אחת מן הפוליטיקאים הבכירים בארצות-הברית. בשיחה טלפונית עם משרדו נשאלתי שאי-לוח מניכות לפירוש צע-דו של נתניהו (המסרב), אגב, לפגוש את חבר הקונגרס הזה). בניגוד לעבר, השיחה היתה צונית, ולא אתפלא אם הביקור יבוטל.

פשיטות מתואמות על צמתים, שדות-תעופה, מרכזי גיוס, ימ"חים, בתי-חולים, פגיעה קשה ברשת החשמל הארצית, וכל זה בשעת גיוס המוני דחוף. אם זה יקרה, זו תהא מהומה רבה מאוד. יהיה קשה. אנחנו נתגבר. הערבים ישלמו מחיר כבד מאוד. אבל איזה מחיר נשלם אנחנו? על זה לא הכנו תשובה. זו רק דוגמה, ויש עוד השלכות קשות. לא צמצמנו את הסכנה. בהסכם ויי העמקנו והרחבנו אותה. האיום גדול הרבה יותר.

עתה על השלכות ויי על הטרור בחיי יום יום. לפני שבוע נתפסו בכפר א-תל שלושת רוצחי הצעירים ברנון וליבמן הי"ד מיצהר. לפני כשנה נעצרו בכפר עצירה שמאלייה הרוצחים שהטמינו פצצות במדרחוב ובשוק מחנה יהודה בירושלים. בכפר צוריף נתפסו רוצחי שרון אדרי ומבצעי הפיגוע בקפה "אפרופו" בתל-אביב. כפרים אלה היו באזור B. יכולנו להיכנס ולפעול. היום הם באזור A: לא נוכל לפעול. חופש הפעולה נלקח מאתנו, ויהיה קשה הרבה יותר להשיג מודיעין, לסכל טרור, להילחם במחבלים.

ישובים יהודיים רבים על גב ההר יהפכו למובלעות! מטרות ניחות ונחות. ומה אומרת הממשלה? הפלשתינים הבטיחו להילחם בטרור, הם ישמרו עליהם. ואני אוסיף – כמו בחברון...

ראש-הממשלה תקף בעבר את רבין ופרס באמרו: "ככל שמעבירים לפלשתינים יותר שטחים – יש יותר טרור". הרמטכ"ל אמנון ליפקין-שחק, שאינו ליכודניק, אמר שעם ההשלכות הביטחוניות של הסכם זה, עוד לפני שנחתם, "יהיה הרבה יותר קשה". עתה העברנו לידיהם שטח יותר מאי פעם! לא העבודה, אלא הליכוד!

כשאומרים 13 אחוזים פחות בשקל, יש תגובה מידית: "זה המון". זה נזק כספי – אנשים מבינים. העברת 13 אחוזי "שטחים" – זה נשמע מעט, סביר, כי לא מבינים. ואני אומר – זה המון, זה הרבה יותר מ-13 אחוזים.

ראש-הממשלה הדגיש בנמל-התעופה עם שובו "נלחמנו בווי כמו אריות". אריק שרון, לעומתו אמר כי "הוויתור על השטח היה נתון". לא היה משא-ומתן כלל. אז על מה נלחמנו כאריות? למי להאמין? ואוסיף – זה גם לא נדון בממשלה ולא אושר, לא 13 האחוזים שדובר בהם ושדעו עליהם, ולא על 14 האחוזים שהוסתרו מעיני השרים והוברחו בגנבה להסכם.

נבחרנו לצמצם את הסכנות. בהסכם ויי – העצמנו והגברנו אותן.

ועוד סוגיה בביטחון: עירוב האמריקנים, ה-CIA, במעקב ופיקוח על שירותי הביטחון הפלשתיניים ועל לחימתם בטרור. יש לזה יתרונות, יש לזה חסרונות. היתרונות: אם האמריקנים יפקחו, ואם יתעקשו, והם יהיו הוגנים, יהיה לפלשתינים הרבה יותר קשה. אבל יש חסרונות כבדים. אחרי ההסכם ה-CIA ישלט בחיינו. תהיה ועדה, ובוועדה – הפלשתינים יציגו את עמדתם, והישראלים את עמדתם; והשופט האמריקני יחליט. איזו מדינה מפקידה את האינטרסים הביטחוניים שלה שלה בידי זר? אפילו הוא ידיד? לאמריקנים יש אינטרסים משלהם: הפיקוח של ה-CIA בעירק, למשל, מתמוטט לנגד עינינו. במכוון מתעלמים האמריקנים מן הממצאים. כך זה עם צדאם חוסיין – אויבם. מה יהיה עם ערפאת – ידידו? הלא נזכור כי אחרי הסכם חברון, רק לפני שנתיים, התכחשו

האמריקנים להתחייבויותיהם כלפינו. מי נתן את העצה הזאת?

יש גם נזק ליחסינו עם ארצות-הברית, שילך ויגבר בשל המעורבות האמריקנית. ככל שעולה משקלם כמתווך לשני הצדדים, כך יורד משקלם כבעל-ברית לצד שלנו. ככל שעולה מעורבותם המבצעית בשטח, עולה מרחב החיכוך בינינו לבינם. שנים עמלנו על יחסים מיוחדים, ועתה יש סכנה שהכל ירד לטמיון – שיויון בינינו לבין הפלשתינים. ושיא האיזולת: על דעתנו, בהסכם, יבוא הנשיא קלינטון לביקור נשיאותי בעזה וינאם בפני פורום שיכלול את המועצה הלאומית הפלשתינית, המועצה המרכזית, ראשי המיניסטרים. עתה, שימו לב: ערפאת יוכל להכריז – כמו בווי – כי בקרוב תקום מדינה: כי הפורום יהפוך להיות המועצה המכוננת של מדינה זו, והנשיא קלינטון בעצם ביקרו יתן ברכה, ויעניק לגיטימציה, ויניח את היסודות לקשר הרשמי בין ארצות-הברית לפלשתין שיתקום. וזה במורדינו. איפה השכל?

אומרים "היה לחץ", אין ברה. חכמת המדינאי חד-העין היא להבחין בין לחץ פסיכולוגי, וירטואלי, לבין לחץ אמיתי, אפקטיבי. ממשל קלינטון הוא מן החלשים ביותר זה שנים. הזמן – עשרה ימים לפני הבחירות לקונגרס, ושעוררית מוניקה, מנטרלים את כושר הלחץ המעשי שלו. מי שאומר "היה לחץ", נאמר לו: "עבדו עליו". אומרים: "אין ברה". המשא-ומתן היה קשה, קשות, במשא-ומתן היו עוד משתתפים. גם להם היה משא-ומתן קשה. קלינטון חלש מאתנו. לערפאת לא היה יותר קל. למה התקפלנו? אריק שרון אמר "היינו מותשים". גם בית"ר ירושלים מסיימת עונה כשהיא מותשת, אבל מנצחת. הנבחרת שלנו חזרה מושינגטון מותשת ומובסת.

ועתה להדדיות. זו מאופיינת במשא-ומתן בשני נושאים מרכזיים: הסגרת מרצחים ושינוי האמנה הפלשתינית. לעניין ההסגרה: כל השנים ראש-הממשלה תקף קשה את רבין ואת פרס ותבע לעמוד על הסגרת הרוצחים. הוא הבטיח למשפחות; זה מחובתנו לבוחר. עכשיו זה נגמר. התחליף – מעצרים. מי שיעצר ויהיו נגדו ראיות – יישפט. ומה אם פתאום לא יהיו ראיות? ומה טיבה של מערכת המשפט הפלשתינית? זו מערכת משפט בכלל! איזה צדק יש שם?! אמור מעתה: קודם לא היתה הסגרה – גם עכשיו אין. קודם לא היו מעצרים – גם עכשיו לא בטוח שיהיו. ומי שאומר בטוח – עובד עלינו בעיניים.

ולעניין שינוי האמנה הפלשתינית: היא להם כמו מגילת העצמאות לנו. היא החוקה שלהם, היא הצופן הגנטי שלהם, ממנה החינוך לגיהאד ולטרור. רבין התחייב כי "בלי שינוי האמנה אין הסכם"; פרס הדגיש את חשיבות ביטולה; פרופי יהושע פורת, מחשובי המזרחנים, מדגיש את החשיבות המהותית הרבה שבכך.

הפלשתינים היו חייבים לשנותה על-פי הסכם אוסלו, זה חלקם בהדדיות. בכך אין איש מטיל ספק. יש בתוכנו מי שבאים היום ומסבירים כי זה לא חשוב; למה להרגיז אותם, טוב שנוותר. שתי הערות אעיר על כך: ראשית, אם טוב לנו שנוותר – זו החלטה שלנו. נביא זאת לידיעתם, והם לא ישנו את האמנה. אבל אם איננו מוותרים – אין להם ברה. הם חייבים לשנותה. ואם אין הם משנים אותה – זו הפרה יסודית של אוסלו, ואין הסכם. ואם אין הם

שוב למשא-זומתן. הצוות שינהל אותו יהיה צוות ויי. מה עקרונותיו – מישהו יודע! מה כושר העמידה של הצוות? יש לו קווים אדומים? יש לו קווים? אומרים: עם ברק יהיה גרוע יותר. שכנעו אותי! עם ניסיון המשא-זומתן בוויי – תתקשו. הצוות בוויי התנהג כרכיכה בתחפושת קשוחה. זה מה שיהיה גם בעתיד?

הסכם ויי פירושו שפרס ניצח. זה כמו שהפסדנו בבחירות. גם אמרנו במערכת הבחירות כי "פרס יחלק את ירושלים". אבל גם בירושלים איננו בונים! איפה הר חומה? יש בנייה בהתנחלויות? מה עם סילוק סוכני גיבירל רגיוב והפסקת פעילותם על הר-הבית ובירושלים? הרי הבטחנו. נותרנו ליכוד בלי נשמה!

הליכוד – זה הבית שלי. כשלושים וחמש שנים אני חבר בו. דרכו של הליכוד היום מנוגדת לכל מה שידעתי. לא אותה מדיניות, הרי אין מדיניות, לא מוסדות מתפקדים, לא דיאלוג, לא דיונים, סניפים משותקים, מריבות בלתי-פוסקות. הפכנו תנועה שזזה כל העת שמאלה, בלי שום עוגן, וקוראים לזה "מרכז".

ביום שני הקרוב ייכנס ההסכם לתוקף. השר קצב העיר, כי לפי ההסכם שנחתם "לא דרוש אישור ממשלה". כך ראש-הממשלה מתייחס לשרים? גם לחברי המרכז מתייחסים כאל דבר מובן מאליה. מישהו על הבמה יתן סימן באמצע, ישאל "מי בעד", והוא בטוח שכולם ירימו יד כמו פיונים, כמו רובוטים.

הערב לפנינו דרך ארוכה: הננו נאבקים לא רק על נשמת אפו של הליכוד, אלא על הכבוד העצמי שלנו. כל מי שיצביע "נגד", יציל את כבוד הליכוד, את כבודו הוא, יעזור לראש-הממשלה ולמדינת ישראל.

ככה אי-אפשר להמשיך. דרושה אלטרנטיבה להנהגה, רפורמה בליכוד! הנהגה שאת העקרונות הישנים והטובים תעדכן למציאות. דמוקרטיה – עם הפנים לחבר, עם מוסדות עובדים, עם "מצודה" שוקקת כבעבר, עם סניפים פועלים. ליכוד נקי, עם רוח, שמדבר אמת לעצמו ולציבור. פוליטיקה היא כעת עידן הגלשנים: תופסים רוח בים, מסובבים מותניים ימינה, מסובבים מותניים שמאלה, "עושים גוף" כדי למצוא חן, ותופסים גל שיקח אותך רחוק. היום, מדינת ישראל צריכה קברניט – שיתן כיוון, גם מול הגלים, כשצריך. גם הליכוד צריך הנהגה חלופית. לשיקום, לבדק-בית. זה יכול לקחת חודשים, אולי שנים. כל המוכן לתת ידו לכך – אנא ישלח לי פתק: לכבוד עוזי לנדאו, הכנסת, ירושלים, וירשום: "אני מוכן".

עוזי לנדאו

דברים שנישאו בוועידת הליכוד שהתקיימה
בסינרמה בתל-אביב ב-28 באוקטובר 1998

משנים – אנחנו לא חייבים להם שום דבר, ודאי שלא 13 אחוזים. ואם אין הם משנים – יש להם כנראה סיבה טובה להתעקש, וגם לנו יש סיבה להתעקש, ולא נוותר.

שנית, אסור לנו לוותר. שינוי האמנה כדת וכדין – זה נייר הלקמוס לבדיקת כוונותיהם. יוסי שריד תבע זאת והוסיף: "לשנות בלי טריקים ובלי תרגילים". ביבי האשים את את פרס בטריקים. מה זה בלי טריקים? כמו שהיה ביטול החלטת עצרת האו"ם שהשוותה את הציונות לגזענות. העצרת התכנסה והחליטה, כי "החלטת האו"ם מספר שבע מאות ומשהו – בטלה ומבוטלת". המוסד בעל הסמכות מוזמן על-ידי היו"ר, מקבל החלטה מפורשת, קצרה, פשוטה, לפי התקנון. מה קיבלנו בוויי? טריקים ותרגילים. משהו מהסרטים: מוצעים שני שלבי ביטול, ובשום שלב לא משתתף הפורום המוסמך לכך כדין; אין נוסח החלטה פשוט וברור; מאשרים מכתב של ערפאת, שהוא בעייתי כשלעצמו; שני יו"רים מזמנים את הדיונים, ונשיא ארצות-הברית יהיה נוכח. מה זה?!

ישבתי על סעיף זה בהסכם עם שני עורכי-דין. המסקנה: השלב הראשון, הביטול, שווה אפס. שלב הביטול השני שווה אפס. ואפס כפול אפס שווה אפס גדול ועגול.

סאיב עריקאת, סגנו של ערפאת במשא-זומתן, הכריז שלשום בטלוויזיה הפלשתינית לגבי הפורום המיועד לביטול האמנה בהסכם, כי "חברי המלי"פ, המועצה המחוקקת, המועצה המרכזית, איגוד העובדים וארגוני הנשים – יתכנסו כדי להאזין לקלינטון, ולא כדי להצביע!" הוא כבר אומר שלא יצביעו. במקומותינו, תארו לכם שהכנסת, מועצת עיריית תל-אביב, נעמ"ת, וויצ"ו מוזמנים לאספה, כל גוף על ידי היו"ר שלו – לא לפי כל תקנון שהוא – והם יחד יחוקקו חוקים לישראל? מי היועץ המשפטי של ראש-הממשלה – תגידו את שם האיש – שיאמר חד-משמעית, שזה שינוי האמנה, לפי תקנון, ולא יהיה לצחוק? שיקום! אם מוכנים לוותר על שינוי האמנה – תגידו, ואז אל תכניסו זאת כלל להסכם. אך כשהנהגה פונה לציבור, לאמת יש חשיבות! חשיבות עצומה! בלעדיה אין שום אמינות, אין שום ערך להנהגה. וכאן – עובדים עליכם בעיניים.

ויש עוד דוגמאות רבות, בנושאי ביטחון, הדדיות, מאבק בטרור. איך התקפלנו. נעצור כאן. הדוגמאות שהובאו משליכות על היתר.

ההסכם רע. יש בו כמה דברים טובים, אבל מאוד ברור, כי החסרונות מכריעים את היתרונות בגדול. בעיקר, יש בהסכם מְחֹזר ההתחייבויות הפלשתיניות. שוב, אנחנו נתנו הרבה, ומה קיבלנו? אותן התחייבויות ממש שכבר קיבלנו באוסלו 1, 2, חברון, ולא קוימו. ועתה נתנו להם פעם רביעית בוויי.

הבעיה היא, מה יקרה בעתיד? הרי בעוד חצי שנה נתכנס

כיצד לא לגבש הסכם שלום

הנוכחית נהנית מהתכונה המפוקפקת שהיא סוג העומד בפני עצמו. וכי כיצד אפשר לתאר אחרת יזמה שתהפוך את סוכן ה-CIA הראשי, שיפעל באחד ממוצבי-החוץ הרגישים ביותר של החירות, באזור מסוכן, למעין דיפלומט ביורוקרטי? יזמה שתטיל עליו אחריות לשתף פעולה, באופן שוטף, במגעים טעונים ביותר מבחינה פוליטית, ותחייב אותו לעשות זאת לא רק עם ממשלה בעלת-ברית, אלא גם עם ישות שהיתה – וחייבת להיות גם בעתיד – נשוא פעילות מודיעינית ואנטי-טרוריסטית אמריקנית?"

הרעיון שצריך להציב עובדים ואינטרסים אמריקניים בסכנה כזאת, הוא רעיון פגום ביותר, הן מבחינתה של ארצות-הברית, הן מבחינתה של ישראל, והן מבחינת היחסים הדו-צדדיים החשובים ביניהן. "מקורות ושיטות" של איסוף מודיעין, ייפגעו, ללא ספק; מאמצייה של ארצות-הברית לחדור לתוך ארגוני טרור הקשורים באש"ף ולבצע פעולות מנע ייפגעו; וביטחונה של ישראל באמינותה של ארצות-הברית, בכל הנוגע לשמירה על מידע ישראלי רגיש ותמיכה במבצעה נגד הטרור ובפעולות הגנתיות אחרות, יוכל רק להיפגע.

גם בהעדר מצב מוזיק ללא תקנה מסוג זה, ארצות-הברית לא כיבדה פעמים רבות את מחויבותה לביטחון ישראל. רק לאחרונה הבטיח ממשל קלינטון, בהקשר של הסכם חברון, להשיג את הציות של הפלשתינים להתחייבויות שקיבלו על עצמם בהסכמי אוסלו, ולהבטיח שהעיתוי של הפעילות הבאות והיקפן יהיו נתונים להחלטתה של ישראל. המשא-ומתן הנוכחי הוא הוכחה לכך שלמרות ההבטחות האמריקניות הללו והעמדת הפנים להיפוכו של דבר, האמנה הפלשתינית לא בוטלה, ו-30 הסעיפים הקוראים להשמדת ישראל ולרציחת תושביה היהודים לא בוטלו. בדומה לכך, ההסכם הנסחט עתה מראש-הממשלה נתניהו ממחיש שארצות-הברית, ולא ממשלת ישראל, היא המחליטה עם מה מדינת היהודים יכולה לחיות.

• **צעד נוסף לקראת מדינה פלשתינית:** תהיה אשר תהיה תוצאת ההסכם הנוכחי, מסירת שטחים נוספים תהפוך את השטחים הלא-רצופים הנתונים עתה לשליטת הפלשתינים (מה שהמומחה למזרח התיכון, דגלס פיית', כינה בשם הקולע "a state of mind") למדינה-זוטא ממשית ומאיימת. בין שהכרזת העצמאות של ישות זו תיעשה במאוחר או במקדם, בהסכמת ישראל או בצורה חד-צדדית, ניתן לצפות מראש מה תהיה התוצאה. ישראל לא תוכל להגביל את הריבונות שממנה תיהנה מדינת פלשתינ, תמצא את עצמה מאוימת על-ידי מדינה זו, וכשתרצה לטפל

ולא היו ההשלכות שיצמחו מהוועידה על המזרח התיכון, שיזם הנשיא קלינטון באחוזת ויי, חמורות וקטלניות כל כך, סביר להניח שהמאמץ הנמשך כבר שבוע ימים ומתקרב כנראה לסיומו, היה נרשם בפרטיכל כפרסה נלעגת.

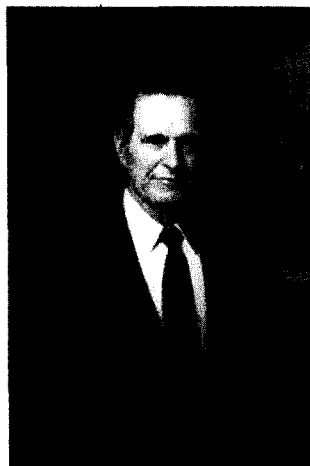
אחרי ככלות הכול, הרי ברור כשמש בצהריים שהתרגיל הזה נועד רק להסחת דעת הקהל מניאופיו של קלינטון לקראת תהליכי ההדחה, ואין לו דבר וחצי דבר עם עשיית שלום במזרח התיכון.

דוח מפורט

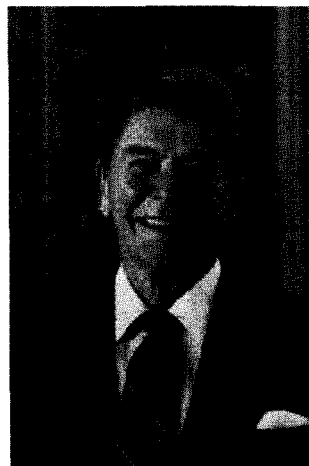
דומה שלאורך הדרך עשתה ממשלת ארצות-הברית מספר שגיאות חמורות:

- **ארצות-הברית כפוקליטתו של אש"ף:** המשלחת האמריקנית התייצבה בגלוי לצד הפלשתינים, ונגד ישראל. אנשי המשלחת תדרכו את העיתונאים בקביעות שארצות-הברית ואש"ף הסכימו ביניהן שישראל היא המכשול להשגת הסכם. הניו-יורק טיימס תיאר את הקו הרשמי האמריקני כיום בו הלשון: "פקידים אמריקניים מבהירים שהם יאשימו את ישראל במקרה של כישלון". הצהרות אלה מהוות הוכחה חותכת שהאס-טרטגיה של ערפאת, המנסה לתקוע טרזי בין ישראל לידידתה החשובה ביותר, נושאת פרי. תפיסה זו רק תעודד את אש"ף להתעקש עוד יותר. וחמור מכך, היא עלולה להניע את הערבים לחשוב שעכשיו נקרתה להם הזדמנות שחמקה מהם מאז 1973: סיכוי לנהל מלחמה נוספת נגד ישראל, במטרה להשתלט מחדש על שטחים חיוניים להגנת המדינה היהודית ולגרום לעם בישראל אבדות כבדות, ואולי אף להגשים את שאיפתם להשמיד את המדינה כליל.
- **פגיעה ב-CIA וגם ביחסים המיוחדים בין ארצות-הברית לישראל:** לפי הדיווחים שהופיעו בעיתונות, ממשל קלינטון חזר והציע "פתרון מן המוכן" כדי להתגבר על המבוי הסתום שנוצר עקב דאגתה המוצדקת של ישראל לביטחונה. אנשי ה-CIA יוצבו כנראה לעבודה עם שירותי הביטחון של ישראל ושל הרשות הפלשתינית, כ"מתווכים הוגנים", ויעקבו באובייקטיביות אם הרשות מציינת להתחייבותה להילחם בטרור בשטחים הנתונים לשליטתה, וידווחו על כך. אולם, כפי שציין המרכז למדיניות ביטחון בווינגטון באוגוסט 1997, כאשר השליח המיוחד דניס רוס, הציע יזמה דומה, הרי:

"...בכל הנוגע לרעיונות המסוכנים על שיתוף במודיעין ועל פוליטיזציה של המודיעין, ההצעה

דָּוִד בֶּן-גּוּרִיּוֹן

גוֹלְדָּה מֵייר

יִצְחָק רַבִּינ

שִׁמְעוֹן פֶּרֶס

ההסכם נושא אמנם התחייבות נשיאותית אולם הוא אינו מעוגן בחוק, ומכאן שאין הוא מחייב את הנשיא הבא, והוא חסר כל ערך פוליטי. כך הפר הנשיא גינסון בשלהי מאי 1967 את התחייבותו של אייזנהאור משנת 1956 בדבר מעבר חופשי בתעלת סואץ ובמצרי ים סוף. הנשיא בוש השליך לפח האשפה את התחייבותו של הנשיא רייגן בסוגיית רמת-הגולן, כך עשה קלינטון להתחייבות של שר-החוץ שלו עצמו (וורן כריסטופר) בהסכם חברון, וכך גם יעשה הנשיא הבא עם המסמך עליו הואיל קלינטון לשרבט את שמו.

המזרחי של מדינת מרילנד, יביא אולי, ולכלל היותר, תועלת מסוימת לנשיא, גם אם חולפת, כמו הסכמים רבים אחרים בתיווכו של ממשל קלינטון. אבל הסכם זה יגבה מחיר גבוה, בטווח הארוך, מן האומה האמריקנית, שנקרא ההימור של מר קלינטון "לנפנף ביונה" באחוזת ויי, יתגלו כחמורות יותר מאשר לולא הושג כל הסכם, מפני שהן מבטיחות שישראל לא תזכה בשלום ובביטחון שהיא זכאית להם.

באיום, תיאלץ לצאת למלחמה מעבר לגבולות בינלאומיים מוכרים. התפתחויות אלה לא יקדמו את השלום. אדרבא, הן יתגלו כורז להתפרצות סכסוך העלול לסחוף את רוב המזרח התיכון, לגרום נזק בל יסוער לתושבי ישראל, ולסכן בצורה חמורה את האינטרסים של ארצות-הברית באזור.

"השורה התחתונה"

ק יצורו של דבר, יהיה זה מטופש לטעון שוועידת הפסגה באחוזת ויי "פתרה" את בעיית הביטחון של ישראל שצמחה מ"תהליך השלום" של אוסלו. הסכם זה, שנשחט בלחצים ובעמל רב על חופה

פרנק גפני

(המחבר עומד בראש "המרכז למדיניות ביטחון" בושינגטון)

ויאגרה – make love not war

הוויכוח, הנמסר ברוח האובייקטיביות והאיזון הנודעים של נתיב.

האמנם פתרון גורף של הסכסוך במזרח התיכון?

ויאגרה – סיכון דמוגרפי בארץ-ישראל המערבית

מן המפורסמות הוא שהערבים נמנים עם הציבורים הפוריים ביותר בתבל, וראה הריבוי הטבעי באיסלאם. השימוש בוויאגרה עלול להוסיף אחוזים רבים לריבוי (30 אחוזים לדעת המקלים, 66.7 אחוזים לדעת המחמירים). כך או כך, הערבים בולעים כדורי ויאגרה כאילו לעסו מסטיק. עד כדי כך הגיעו

ויאגרה, התרופה לחסרי און, קשישים רדופי נוסטלגיה ורודפי שמלות משני המינים, כובשת את ישראל בסערה ועשויה להביא לקץ הסכסוך היהודי-ערבי במזרח התיכון.

האומנם? יש טוענים כי ההפך נכון, וכי הוויאגרה היא מזימה אפלה של שרת-החוץ, מדלן אולברייט, להסיג את ישראל לגבולות 67. כך או כך, הוויכוח משסע את החברה בישראל, הקרועה ממילא. שמאל מול ימין, חילונים מול דתיים, ערבים מול יהודים. להלן לקט אקראי של עיקרי

הדברים, שערפאת העביר את כספי הסיוע האמריקני מרכישת טילי כתף וקטיושות לרכישה מקפת של ויאגרה. הרשות הפלשתינית הוציאה צו המחייב כל גבר מגיל 13 עד 80 לצרוך 500 מיליגרם ויאגרה 5 פעמים ביום, עם מועדי התפילה.

מכאן מובנת מאלה הזעקה גדולה שקמה בנדון בקרב חוגי הימין הישראלי, החושש משינוי דמוגרפי בארץ-ישראל המערבית. הדמוגרף, פרופ' ארנון סופר, קובע, כידוע, שבתוך 20 שנה תתהפך המגמה הדמוגרפית, והערבים יזכו ברוב. אולם מאז פשה הנגע הוויאגרי, הצפי הוא שרוב ערבי ייווצר כבר בתוך עשור. חישוב מדויק, המבוסס על מחקריו של הסופר הנ"ל, קובע את המועד המדויק בתוך 11 שנים ו-8 חדשים. הדבר מסביר את הצעתו של פרס לצרף את ישראל לליגה הערבית ואת נהייתו של השמאל בישראל אחר חסדי ערפאת.

המענה הישראלי: החוגים החרדיים

תקופת הימין היא הציבור הדתי בכלל, והחרדי בפרט. חישובים העלו שנטילת 3 כדורים (במועדי התפילה, אשר בסיומה קורא המתפלל בקול "יעלה ויבוא!") בקרב ציבור זה תגביר את הפיריון ב-40 אחוזים, ותעמיד את ממוצע הוולדות על 12. באופן זה לא יהיה ניתן אמנם לשמור על רוב יהודי בארץ-ישראל עד ימות המשיח, אך ניתן יהיה לדחות את נקודת האיזון הדמוגרפי ל-17 שנים ו-9 חדשים (המועד המדויק הוא יום כיפור, שנת 2016). עד אז אלוקים גדול: או שהכלב ימות או שהפריץ ימות, או ששניהם יוציאו את נשמתם, או שמחקרים יוכיחו שהוויאגרה מחוללת סרטן.

בישיבה מיוחדת של הקבינט הוחלט להעביר סכום (הנתונים המדויקים לא פורסמו) מתקציב הביטחון לתקציב הוויאגרה. אמנם האופוזיציה מתכוונת להקים קול זעקה בנדון (יוסי שרד: "ויאגרה – מכשיר בידי הקולוניאליזם הפשיסטי והחוגים הקלריקליים"), אך נתניהו סמוך ובטוח בתמיכתה של סיעת העבודה בכנסת, בזכותו של שמעון פרס בן ה-78 (שעבר לאחרונה תהפוכות במצבו האישי בסיוע הדסק האירופי במשרד-החוץ) ועל כן זקוק נואשות למנת ויאגרה אחת לשעתיים.

סיוע רב חשיבות לראש-הממשלה ניתן לו מידי שר-הביטחון. אלוף (מיל) מרדכי, נשא לאחרונה צעירה חנינית, והוא זקוק לכל כמות ויאגרה שניתן לצרוך.⁵ נתניהו עצמו, ששימוש בלתי-מבוקר בוויאגרה כמעט עלה לו בראשות הליכוד (זכורה פרשת הקלטת הלוהטת) לא יכול להרשות לעצמו את מצבו של קלינטון, המכור לוויאגרה. אולם פרדוקסלית (ועוד אחד מפלאי הפוליטיקה הישראלית) הוא יכול לסמוך בנדון לא רק על פרס, כי אם גם על קולות שתי המפלגות הערביות (ראה לעיל), ולמרב הפלא – גם על קולה של יעל דיין, שאינה שבעת רצון מתכיפות יחסי המין בקרב ההומוסקסואלים. משנשאלה בנדון, השיבה ברוח סיסמת הצופים: לא התוצאות חשובות, כי אם הכוונה והמעשה.

יתרה מזו, נתניהו זוכה לסיוע בלתי צפוי מצד "שלוש עכשיו". הללו הקימו לתחייה את סיסמת שנות השישים: "עשו אהבה ולא מלחמה", אם כי ההצעה לשנות את השם

מ"שלוש עכשיו" ל"וויאגרה עכשיו" נפלה ברוב זעום בכנס התנועה שנערך במוצאי מסיבת טראנס בביתו של קבלן פלוני (השם והמען שמורים לשימוש הפרטי של חברי המערכת).

באופן בלתי-צפוי הצטרפו ל"שלוש עכשיו" זקני מסדר ז'בוטינסקי, שהעלו באוב את סיסמת "זקיפות הקומה" שזה שנים שהיא קמלה, שמוטה ומוזנחת.

השהידים ו-72 הבתולות – בעד ונגד

ושא מרתק בפני עצמו הוא הוויכוח בין השמאל הישראלי והימין בנושא הוויאגרה והמתאבדים המוסלמים. הימין טוען, כידוע, שהמוסתשהידים מפוצצים את עצמם על מנת לזכות בחסדי 72 הבתולות המזומנות בגן-העדן האיסלאמי למי שמעלה באש אוטובוס ישראלי על יושביו. אולם אליה וקוץ בה: 72 בתולות הן אכן פיתוי שקשה לעמוד בו, תרתי משמע, אלא שאפילו שהיד צעיר במלואו אונו יתקשה לספק את תאוותן של הבתולות המחדשות ימיהן כקדם לאחר כל תשמיש. הוויאגרה עשויה לפתור בעיה זו, ומכאן העלייה בצריכת התרופה בקרב החמאס והג'יהאד האיסלאמי.⁶

לעומת נימוק כבד-משקל זה, לא ממלא השמאל פיו מים (את הוויאגרה נוטלים בלווית משקה). לשיטתו, דווקא הוויאגרה תשים קץ לטרור הפונדמנטליסטי, שכן כך ינטל מן הצעיר הפלשתיני המניע להתאוות לחסדיהן של 72 הבתולות ההן, שהרי מן המפורסמות הוא שלא רצח יהודים אלא תסכול מיני הוא שמניע את הג'יהאד האיסלאמי ואת החמאס. והא ראייה, טוען ח"כ דדי צוקר, ומי כמוהו יודע, שמעשי האונס התכופים של היהודיות בידי צעירי המיעוטים, בעיקר אלה ביערות הכרמל, לא הסתיימו במותן של הנאנסות. מכאן, שלא תאוות רצח היא המניע, אלא תאוה לשמה. בעניינו של השייח' יאסיין, מודה הח"כ שהשייח' רכש אמנם את מניות פפיזור ב-150 מיליון דולרים, אולם רכישה זו היא לצרכיו האישיים. טיעונו של ח"כ צוקר מסתייע בעובדה הבולטת לעין שהשייח' הישיש והשכיב-מרע אכן חידש את נעוריו כקדם בדרך כלל, ואת אונו בפרט.

הוויכוח ברבנות הראשית

הוויכוח ברבנות הראשית צבר תאוצה. הספק בדבר כשרותם של כדורי הוויאגרה קיבל תמיכה מצד הרבנים המזהירים מטעמי פיקוח נפש.⁷ מולם ניצב מחנה מאורגן היטב של תומכי מצוות "פרו ורבו", המתנאה בשם רב-המשמעות "יתקומה". עד לברור סופי בסוגיית הכשרות, נמכרת הוויאגרה בבתי-המרקחת במאה-שערים ובבני-ברק תחת שם הקוד "יתד נאמן". העלייה המסחררת במכירות העיתון בעל השם הזהה נובעת ככל הנראה מבלבול במושגים. כך או אחרת, הוויכוח הציבורי בנדון החוצה, כפי שראינו, מחנות פוליטיים, דחק את הסכמי אוסלו מכותרות העיתונים. נתניהו צוהל, ויש אפילו שמועות שאם מצב העניינים יימשך בקצב הנוכחי, תחל גם הבנייה בהר חומה, אי שם בשנת 2023.

פול איידלברג

⁵ אם כי דובר משרד הביטחון הכחיש את הרינונים כאילו ביטול ההזמנה של טייסת F-15i נובע מהעברת תקציב לרכישת ויאגרה למען השר.

⁶ מחקר שערך מרכז אריאל למחקרי מדיניות בשיתוף-פעולה הדוק עם ה-CIA, העלה שהסכום של 150 מיליון דולר רים שגייס השייח' יאסיין במדינות ערב הר"צא ברובו על רכישת 10,000 מניות חברת פפיזור (Pfizer), יצרנית הוויאגרה.

⁷ הולך ומתרבה מספר הקשישים שפנטרו מהתקף-לב באמצע התש-מיש, אם כי אחדים מהם השאירו מכתב פר-דה ובו המלצה נלהבת לידידיהם לבחור בדרך זו להיאסף אל אבותיהם. הרבנות הראשית מינתה ועדה מיוחדת של מומחים לברור הסוגיה אם מדובר כאן באיבוד לדעת, או שזו מיתת נשיקה, תרתי מש-מע.

אום אל-פחים : סכנה לעתיד לבוא

לא איחרו להופיע: יום העצמאות היהודי הוא יום האסון שלהם, הפלשתינים תמיד צודקים ועל ישראל לוותר להם. חברי כנסת ערביים מזדהים כפלשתינים-ערבים, לפני היותם ישראלים הדואגים לטובת ארצם, ומדי פעם גם יוצאים לדיהם למעשי נקם במדינה הציונית ששנאה נפשם: בגנבות, בהברחות, בהצתות, בהשלכת בקבוקי תבערה, ולעתים גם במתן חסות למחבלי-חוף, בצבירת נשק וגם במעשי רצח ישירים נגד ישראלים בני ארצם.

ראשי הציבור הערבי, ובראשם שיחי' ראיד מאוס-אל-פחים, המכחישים כל השתייכות להצתות האחרונות, הם גם – ולא במקרה – מראשי התנועה האיסלאמית הקיצונית, שמאחזיה בציבור הערבי רחבים למדי: שישה ראשי ערים ועיירות, ועוד עשרות חברי מועצות מקומיות ואזוריות בכל הארץ. בני תנועה זו, שגם אחד מראשיה התמימים, השיחי' דרוויש, ישב כבר בבית-הסוהר על צבירת נשק, הסתה ומעשה-חבלה, הם העומדים בראש המסע האנטי-ישראלי המביא גם לידי מעשי חבלה במדינת ישראל. על-פי מחקרים שנעשו, הפשע בקרב ערביי ישראל כפול מממוצע הפשיעה הכללי, וחלקו הגדול הוא פשע אידיאולוגי הקשור במניעים לאומניים או איסלאמיים.

אם ממשלות ישראל בחרו עד כה לא להגיב על הכשחות שואה, על אנטישמיות בוטה בעיתונות של התנועה האיסלאמית, ועל ביטויי שנאה שעל שכמותם היו שוכנים בבתי-הסוהר של המתוקנות במדינות, כמו שוודיה וצרפת, מדוע שלא ימשיכו בדברים אלה? הספרות הדנה באלומות פוליטית כבר הראתה כי אלימות מילולית היא תנאי ראשון לאלומות פיסית: יש להביא לדה-לגיטימציה של הקרבן לפני שאפשר להוליך לאבדנו. הדה-לגיטימציה של ישראל ושל היהודים נמצאת בעיצומה, לרבות על-ידי חלק מהמנהיגים של ערביי ישראל, והמדינה אינה עושה דבר לעצור את המתרחש:

1. אחמד טיבי ממשיך לייצג את הפלשתינים במשא ומתן הגורלי על קיומנו כאן.
2. ראשי הערבים נוסעים לדמשק ולקהיר, חוזרים נלהבים ממצב הדמוקרטיה שם, ומטיחים ביקורת רק במדינתם.
3. ממשלות השמאל מוכנות לחרוץ את גורל האומה תוך הסתמכות על קולות הערבים העוינים את המדינה, וגם עיכבו תכניות פיתוח בנחל עירון כדי לרצות את המצביעים הערבים.
4. כל הממשלות מעלימות עין מן העוינות ההולכת ומצטברת נגד ישראל, ומוצאת את ביטויה גם בהצתות, ומבטיחות להם שיויון מלא! שיויון! אנו מקימים כאן במדינתנו אצולה חדשה העומדת על משמר זכויות-היתר שלה בלי שתידרש לשאת בחובה אזרחית כלשהי.

אין פלא אפוא שההצתות המעלות באש את ארצנו בריש גלי, אינן אלא קצה הקרחון (למרבה הפרדוקס הכרוך בכך).

אשר הוחשדו ערבים תושבי ישראל בשרפות שפרצו בשבועות האחרונים בצפון המשולש, נשמעו מצד אחד ביטויי זעזוע ותמיהה מצד כמה יהודים טובי לב, שחשבו שלא ייתכן שבני הארץ יעשו כדברים האלה, ומצד שני – האשמות מצד מנהיגי הערבים, ובראשם ראש עיריית אום אל-פחים, כי שוב העלילו על ערביי ישראל התמימים והזכים, וגוללו עליהם את מעלליו של השרב. אלה ואלה חטאו לאמת, ולשניהם צריך להשיב, ולפקוח את עיניהם ואת עיני הציבור.

לתמימים, הטוענים כי ערביי ישראל נאמנים למדינת ישראל בחשבון הכולל, יש להזכיר כי נאמנות אינה מושג פסיבי, לאמור, שכל מי שאיננו מניח פצצות, בגדר נאמן ייחשב. לו כך היו פני הדברים, הרי גם את "נטורי קרתא" שלנו אין להאשים, חלילה, בחוסר נאמנות למדינה הציונית, כי מעולם לא נתפס איש מהם במעשה חבלה נגד המדינה. נאמנות למדינה היא מושג אקטיבי, הגורר אחריו שורה של מעשים, ביטויים וגילויים חיצוניים. למשל: הזדהות עם המדינה ומטרותיה, כגון עלייה, ביטחון, התיישבות, שירות בצבא או בתחום ביטחוני אחר. אי אפשר להחשיד ערבים רבים בישראל בתמיכה באף אחד מאלה.

לאמיתו של דבר, האשם בעניין זה לא מוטל כולו על כתפי הערבים, מאחר שממשלות ישראל לדורותיהן הן שהמציאו את המושג הנלוו וחסר-הממשות של "נאמנות למדינה", ועל-ידי כך אפשרו לערבים לחמוק מחובותיהם ולנופף בתעודת-הכשרות שהוענקה להם. הממשלות גם כשלו בכך שטיפחו חינוך ערבי נפרד, וכך הביאו לצמיחתו של עולם ערכי שונה אצל ילדי ישראל הערבים, שביטוייו

12-10 – בית עולה בלהבות בעין הוד

באינתיפאדת האש כילו המציתים אחוז ניכר מן החורש בישראל, העלו באש עשרות בתים וגרמו נזקים ישירים בעשרות מיליוני שקלים. את הנוקים העקיפים בתשתית האקולוגית לא ניתן לאמוד. הן מכביה-האש והן המשטרה חזרו וציינו שרוב השרפות הן מעשה ידי מציתים. היתה זו תזכורת מטעם גיס תמישי על הצפוי בעתיד. אולם לא זו בלבד שהנושא הוסתר מעיני הציבור, אלא שכל ניסיון לקשור בין ההצתות לבין המציתים הוצג על-ידי ממשלת ישראל (!) כ"גזענות".

מתחת לפני השטח רוחשות תביעות נוספות, שרק ילכו ויתגברו ככל שנתעלם מן התמיכה האקטיבית שנותנים ערביי ישראל לחמאס (מלגות למשפחות המחבלים ההרוגים – ולא למשפחות קרבנותיהם, משלוח בגדים ותרופות וביקורים אצל אסירים, גם על-ידי חברי הכנסת הערביים), וככל שנעמיד פנים שהכול שפיר, ושארם רק נתקן את העוול של חוסר-השיוויון, הכול יבוא על מקומו בשלום. ממשלת רבין המנוח היתה הפעלתנית ביותר בתחום זה, ובימיו נשמעו הטענות החמורות ביותר נגד ישראל. הפתרון, אם כן, איננו בטלמים שעוד נטליא, אלא בפתרונות יסוד: לערבים אזרחי ישראל, כמו לכל שאר האזרחים, צריכים להיות סלי זכויות וחובות הכרוכים זה

בזה: מי שילמד במערכת החינוך האחידה, יזדהה עם מדינת ישראל הציונית ועם מטרותיה וישרת בצבאה – הכול יהיה פתוח לפניו, כאזרח שווה זכויות באמת, בכל המשרות והתפקידים, ללא מכסות וללא הגבלות. מי שימאן, ויבכר להזדהות עם הפלשתינים, וזו זכותו, שילמד לפי כל תכנית לימודים שיבחר לעצמו, על חשבונו, ויהיה תושב מדינת ישראל ולא אזרח שלה. הוא לא יוכל להכריע בגורל ישראל, ואם יחטא או יפשע נגדה, יועבר אחר כבוד למדינת פלשתיין, שאתה הוא מזדהה ואת משטרה ואזרחותה קיבל על עצמו.

רפי ישראלי

★ ★ ★

ה"חץ" כמשל

התוקפן לא יפול מן החורבן שיחולל. בסביבה של מזרח תיכון מגורען (או אף בעל פוטנציאל קריטי של נשק ביולוגי) תיכחד ישראל במהלומה ערבית ראשונה. ישראל תגיב אמנם, בתוקף עקרון ה-MAD, אולם כל מה שיוותר לה הוא הסיפוק האינטלקטואלי Post mortem, שהשאתה על האויב שואה גרעינית.

יש לשבור אפוא את מעגל האימים האפוקליפטי על-ידי נטרול המכה הראשונה הצפויה לנחות על ישראל מידי אויביה, בדמות מטח טילי קרקע-קרקע החמושים באמל"ח כימי וביולוגי. נטרולו של מטח מכריע זה יעניק לישראל את פסק-הזמן הדרוש לה למהלומה קטלנית על האויב, מבלי שהיא עצמה תינזק. על מערכת ה"חץ" מוטלת המשמיה לירט את המטח הגורלי הזה.

הערבים, המודעים ליכולתה של ישראל להביא עליהם שואה גרעינית מבלי שיעלה בידם לגרום לה נזק של ממש במהלומת הפתיחה, היו אמורים להפנים עיקרון זה, ולחדול ממרוץ החימוש הלא-קונוונציונלי.

עד כאן הרציונל האסטרטגי שמאחורי פרויקט ה"חץ". ככל הפלגה של היגיון צרוף, זהו תרגיל אינטלקטואלי מבריק ועקר בעת ובעונה אחת. בחינת המציאות לאשורה, ללא שימוש בהוואה עצמית ומשאלות-לב, היא עדות מצערת לכך.

הרציונל האסטרטגי של ה"חץ", כפי שתואר לעיל, נקבע עם עלות הפרויקט על שולחן השרטוטים בשנת 1988. בינתיים חלפו עשר שנים ויותר, ולא זו בלבד שהערבים סירבו להפנים את המסר של "הגנה פעילה", אלא שההפך המוחלט התרחש בזירה. מרוץ החימוש באמל"ח להשמדה המונית והכלים לשיגורו, קרי: טילים בליסטיים, צבר תאוצה חסרת-תקדים, וכיום רווי המזרח התיכון במגוון טילים פשוטים אך יעילים וקטלניים, מכל סוג ולכל טווח, ועוד היד נטויה. אם מספר הטילים שכיסה את גוש דן, לבה של ישראל, בשנת 1988, נמדד בעשרות אחדות, ורובם ככולם היו חמושים בראשי-נפץ קונוונציונליים, הרי היום כל שטחה של ישראל מצוי בטווח של קרוב לאלף טילים,

14.9.98, בעקבות ניסוי מוצלח של שיגור ה"חץ", שבמהלכו נבחנה פעילות משולבת של כלל המערכות (מכ"ם בקרת אש, מערכת שליטה ובקרה, מערכת בקרת משגרים) הצהיר ראש-הממשלה בנימין נתניהו: "בזכות הצלחת ניסוי שיגור הטיל, ישראל היא אחת המדינות הבודדות בעולם המסוגלת לתת לאזרחיה הגנה נגד טילים בליסטיים".

נתניהו דיבר בלשון הוזה, והלא מדובר בפרויקט שאפילו מפתחו וסיגוריו אינם צופים שיהיה מבצעי לפני שנת 2000.

אולם מעבר לפליטת-הפה ולפופולזים פוליטי, יש באמירה זו מידה של הולכת שולל, המעניקה לציבור תחושה נעדרת בסיס של ביטחון בסוגיה קריטית היורדת לשורשי האיום על קיומה של ישראל.⁸

לית מאן דפליג שפרויקט ה"חץ" הוא פריצת-דרך מדעית המעמידה את ישראל בחזית הטכנולוגיה. אין ספק שפרויקט כה מקיף מניב ערך מוסף גבוה לתעשיות עתירות המדע בישראל, וכי הכשרת דור של מהנדסים בתחומי החלל על כל נגוריו היא אתגר לאומי רב-חשיבות. אולם כל אלה אינם אלא תוצאות לוואי, ואינן העיקר, רבות חשיבות ככל שיהיו. העיקר הוא פיתוח מערכת נשק שתמודד עם איום הטילים הבליסטיים.

בנושא זה יש לקבוע, למרבה הצער, כי ה"חץ", קונספטואלית ומבצעית, הוא כשל אסטרטגי. קביעה זו (בוטה, יש להודות) נסמכת על ניתוח קצר של הנחת היסוד האסטרטגית המונחת בבסיס העקרוני של מערכת ה"חץ". בעקרון "ההגנה הפעילה", בדומה לעקרון "יזמת ההגנה האסטרטגית" (SDI) של עידן רייגן, נתפס ה"חץ" בידי מתכניו, כמעין פוליסת ביטוח להרתעה הגרעינית של ישראל במזרח תיכון רווי אמל"ח להשמדה המונית. וזה עיקרו של הטיעון:

ההרתעה הגרעינית בנויה, כידוע, על עקרון ה-MAD – "השמדה הדדית מובטחת", עקב העובדה שלצד המותקף שמורה אופציה של מכה שנייה, דהיינו, שהעונש שיושת על

⁸ בעניין זה הולך נתניהו בדרכו של רבין המנוח, שהצהיר ברוב חגיגות כי "צה"ל הוא הצבא הטוב ביותר בעולם, המסוגל להביס כל שילוב אפשרי של צבאות מדינות ערב".

שבחלקם הניכר נושאים ראשי-נפץ החמושים בגזים למיניהם ובנגי גחלת.

הנה כי כן, פרויקט ה"חץ" לא בלם את מרוץ החימוש, ובמובן זה ההגדרה: "כשל אסטרטגי" יאה לו בהחלט. יתרה מזו, יהיה זה לגיטימי לחלוטין להקשות אם לעקרון "ההגנה הפעילה" של ישראל לא היה חלק בהאצת מרוץ החימוש.

שאלה זו אינה כה קנטרנית כפי שהיא נשמעת, אם נבחן את הכשלים המבצעיים של ה"חץ" כפי שפורטו בהרחבה במאמרים רבים, וכפי שהם ידועים היטב לצד השני. אם אכן, כפועל יוצא מכשלים אלה, אחוזי הזליגה שמאפשר ה"חץ" מצויים מתחת למספר התיאורטי של 99.9 אחוזים המוצג על-ידי התעשייה האווירית, ואף הרבה מתחתיו, אזי ברור שהדבר חייב לחולל פיתוי רב-עצמה להסלמה בתפוצת הטילים הבליסטיים, כפי שאכן קורה לנגד עינינו.

עקרון "ההגנה הפעילה", שפרויקט ה"חץ" הוא המרכיב המרכזי שלו, חייב – מעצם המשקל המושט עליו בתפיסה האסטרטגית של ישראל – לפגוע בכושר ההרתעה. הקביעה שלפיה ישראל תצפה למטח הטילים המשוגר אליה ותשמיד אותו סמוך ליעדו, אינה יכולה להתפרש אלא כנטישת תורת המלחמה של צה"ל, שגרסה מהלומת מנע (ואף מלחמה מונעת) בהיווצר מסה קריטית של פוטנציאל איום (וראה מלחמת ששת הימים והשמדת הכור הגרעיני בעירק).

יתרה מזו, הסתמכות מکرעת על מערכת מגן, אפילו לא היתה כושלת מעיקרה, מן הדין שתחולל אצל האויב "פיתוי לאו בר-כיבוש לתקוף את ישראל" (כדברי שמעון פרס). חוסר-האונים והתבהלה בעורף, שהקרינה ישראל בחורף 1991 תחת מטר ה"סקאדים" העירקיים, היו מאיץ רב-עצמה בהחלטה האסטרטגית של מדינות ערב (וסוריה היא דוגמה מובהקת למגמה זו) להאיץ את ההצטיידות בטיל בליסטי פשוט, זול וקטלני בעת ובעונה אחת. אין צורך בהשכלה צבאית יתרה על מנת לדעת שתפיסת "קו בר-לב", ואחת היא אם על הקרקע או באטמוספירה, היתה ונותרה בבחינת אסון ידוע מראש.

הכשל הקונספטואלי של ה"חץ" מקורו בהנחת היסוד שלפיה השמדת טיל באמצעות טיל, קרי: קליע באמצעות קליע, היא מענה הולם לאופי האיום, ולא היא. את האבסורד שבקונספט זה ניתן להדגים באמצעות שני אקדוחנים היוצאים לדו-קרב על-פי שתי מערכות כללים

שונות: בעוד אקדוחן א' רשאי לירות בכל עת ולפגוע ביריבו בכל חלקי גופו על מנת להרוג, רשאי אקדוחן ב' לפגוע רק בקליע הנפלט מאקדוחו של אקדוחן א'.

אין ספק שבמאמץ טכנולוגי רב ובמחיר כלכלי עצום ניתן יהיה בסופו של דבר לפגוע בטיל תוקף ולהשמדו. השאלה היא רק אם זהו המענה ההולם את אופיו של האיום הבליסטי. שאלה זו מן הראוי להפנות אל אקדוחן ב'. בסדרת המאמרים שראתה אור ב**נתיב** במרוצת שנה זו הוצגה שורה שלמה של אמצעי-נגד פשוטים שניתן לצייד בהם את הטיל התוקף כדי להטעות את הטיל המיירט. פעולה כזאת תגדיל את אחוזי הזליגה במידה ניכרת, ובראשי-נפץ הטעונים באמל"ח להשמדה המונית התוצאה תהיה קטלנית למותקף, ותשים לאל את מערכת ההגנה.

במאמץ טכנולוגי רב ניתן לגבור על אמצעי הטעיה זה או אחר. אולם הקושי הוא בכך שפעולות ההטעיה בנויות על טכנולוגיה פשוטה, זולה וזמינה, הניתנת ליישום בזמן אמת. לעומת זאת, האמצעים הדרושים לסיכול ההטעיה מחייבים פריצת-דרך בחזית הטכנולוגיה: תהליך מורכב ביותר, עתיר זמן ועלות, העולה עשרות ומאות מונים על אלה של פעולת ההטעיה, שלעתים אף אינה עולה דבר.

כך, למשל, על-פי כלל בליסטי פשוט, שיגור טיל במסלול על-י תגדיל את מהירות החזירה שלו לאטמוספירה, והיא עלולה להגיע ל-5 קילומטר לשנייה ויותר. טיל היירוט המהיר ביותר (המצוי ממילא בשלב מחקר ופיתוח) מגיע ל-3 ק"מ/שנייה. העלאת המהירות ל-5 ק"מ/שנייה תדרוש מאמץ טכנולוגי הכרוך בשנות מחקר רבות מזה, ובעלות של מאות מיליוני דולרים מזה. וזו, כאמור לעיל, רק דוגמה אחת מני רבות. החל בהעלמת הטיל על-ידי ציפוי בחומרי תמיקה, עבור בפיזור מוץ מתכתי ובלונים, וכלה בשחרור מספר רב של תתי-חימוש.

ניתן לקבוע אפוא את "כלל היתרון הפרימיטיבי", על-פי קיים פער מובנה ההולך וגדל לטובת הנשק התוקף.

איור מובהק לכלל זה הוא העובדה שאזרחי תל-אביב ישבו חסרי-אונים תחת מטר ה"סקאדים" בחורף 1991, כשם שתושבי לונדון ישבו חסרי-אונים קרוב ליובל שנים קודם לכן תחת מטר ה-V-2, שהוא אותו הטיל למעשה. בפרק הזמן שחלף חלו מספר קפיצות מדרגה במדע בכלל ובטכנולוגיה הצבאית בפרט, אולם חוסר היכולת ליירט "גרוטאה מעופפת" (הביטוי הוא של גנרל נורמן שורצקופף) נותר בעינו.

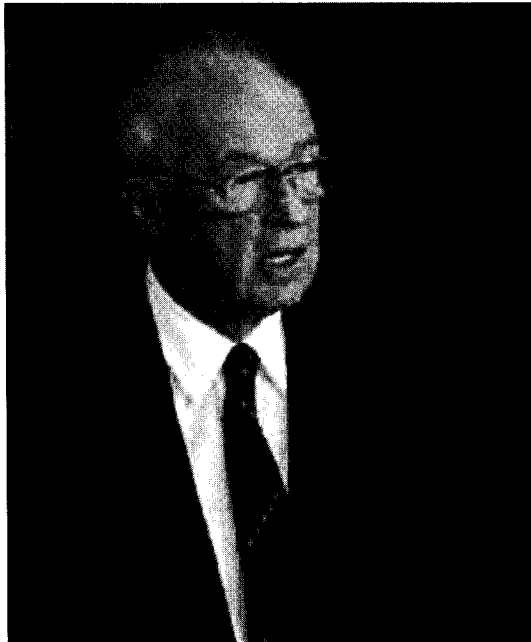
★ ★ ★

יובל לישראל – הסכמי אוסלו, המשפט הבינלאומי והישרדותה של אומה

למדינה היהודית. פיותיהם מגמגמים מדי פעם את המנטרה האורוליאנית "שלום תמורת שטחים", שהיא חלב ודבש על אוזני הישראלים, אבל צבאותיהם מתכוננים, בגלוי ובמוצהר למלחמת קודש.

כאשר נשא פריקלס את "נאום ההספד" המפורסם שלו, במאה החמישית לפני הספירה, הכוונה שלו היתה צבאית. ההספד נרשם על-ידי תוקידידס, ההיסטוריון שחקר את צמיחתו של הכוח וניצולו למטרות אסטרטגיות. נאומיו של פריקלס ביטאו בעיניו ביטחון מוחלט בניצחונה של אתונה, בסופו של דבר, אבל עלתה מהם גם דאגה חמורה מפני המכשלות שיציבו האתונאים לעצמם לאורך הדרך: "אני חושש יותר מכול שהאסטרטגיות של אויבנו הן השגיאות שלנו". פריקלס הגזים אמנם בהבדל שבין האסטרטגיות של האויב לבין שגיאותיהם של האתונאים, אבל מדבריו עולה לקח חשוב לישראל ביובלה: כשאתם בוחנים את ההכנות של האויב למלחמה ולטרור, אל תשכחו שתכליתן של הכנות אלה עומדת ביחס ישר לתגובות שלכם.

ההכרח להישאר חזק בעולם של תוהו ובוהו בינלאומי היה – ונשאר – הטיעון המרכזי בפוליטיקה העולמית,

יצחק רבין ז"ל

כלל ברזל בפוליטיקה הישראלית קובע שמחוליו של ראש-הממשלה הנבחר מעוררים געגועים עזים לראש-הממשלה היוצא. הנה כי כן, על רקע הממשלה הנוכחית, מתחיל יצחק רבין ז"ל לקבל ממדים צירציליאניים של אחד בדורו – מדינאי דגול הצופה למרחוק ודובר אמת צרופה (בקצב זה ניכר במהרה גם לכיסיפנים לשמעון פרס).

מפות של ימיה הביניים שורטטה ירושלים בדרך כלל במרכזו של העולם. מיקום זה תופס, מבחינות מסוימות, ואף במשנה תוקף, גם עתה. על ישראל לקבל בימינו החלטות על בסיס הסכמי אוסלו, הכרוכות בהכרעות קשות ביותר בנוגע להיערכות צבאית והסדרים פוליטיים, ותהייתה להן השלכות לחיים או למוות על השלום ועל הביטחון באזור. יתר על כן, ההחלטות אלה תהיינה השלכות נרחבות גם על המתרחש בעולם, מאחר שהסדר העולמי, בדרך כלל, מושפע כיום במידה רבה מן הנעשה באותה חבית חומר נפץ המכונה מזרח התיכון.

כיצד, בדיוק, על ישראל להחליט! המשפט הבינלאומי אינו הסכם התאבדות. ישראל, העומדת בפתח היובל השני לקיומה, חייבת – כפי שחוזר ומוזכר לנו ראש-ממשלתה – להישאר חברה שומרת חוק בקהילת העמים. אבל היא חייבת גם להביא בחשבון את אופיין של שכנותיה הנחרצות במחויבותן להביא כליה על מדינת היהודים. בהקשר זה, ביטול ההסכמים הבלתי-חוקיים שנחתמו באוסלו יהיה תנאי הכרחי, אם כי בלתי-מספיק, לעצם קיומה של ישראל.

ישראל עומדת בפני סכנת הכחדה בגלל ה"הצלחה" לכאורה של אוסלו ובגלל ההתעצמות של אויביה בנשק לא-קוונוציונלי, מפני שמנהיגיה עדיין אינם תופסים את האמת הבסיסית: ישראל נחשבת לגורם זר במרחב השמי לא בשל דבר כלשהו שהיא עושה, אלא בגלל עצם קיומה. ישראל היא עלבון צורב לעקרון המוסלמי בעצם העובדה שהיא קיימת כישות ריבונית במרחבי ה"דאר אל-איסלאם" ("משכן האיסלאם"). ערפאת הגדיר זאת היטב: "באשר על כן אין כל חשיבות לשאלה היכן עוברים גבולותיה של היישות הציונית, היא קיימת ועל כן יש להכחידה".

ישראל היא התגלמותו של האדם היהודי, בזעיר אנפין. אין דבר כלשהו שישראל תוכל לעשות כדי לצמצם את השאיפות הגלויות של הערבים לרצוח את עמה. בעיניהן, כל הסדר של שלום אמת עם ישראל הוא בבחינת דבר שכלל לא יעלה על הדעת. ועל כן קובע סעיף 22 בחוקת פת"ח שפרסם ערפאת באוגוסט 1998 (!): "התנגדות לכל פתרון פוליטי המוצע כחלופה להשמדת הכיבוש הציוני בפלשתיין". מכאן שגם כל פשרה טריטוריאלית על השטח הקרוי "פלשתיין" עדיין אינה באה כלל בחשבון. בטוב שבכל העולמות האפשריים, אך יקום פעם "מזרח תיכון חדש" – אפיון פשטני עד כדי רחמים של שמעון פרס, ולהקת מלכחי הפנכה האקדמאיים הסובבת אותו. משום כך על ישראל לגבש את מדיניות החוץ שלה על בסיס ציפיות מעשיות בנוגע לכוונות אויביה. ציפיות כאלה יולידו מדיניות שלא תיגזר מחוץ אחרית הימים על מזרח תיכון חדש, אלא ממודעות צוננת וברורה שאויביה של ישראל, האורבים לה זה זמן כה רב, ממשיכים באימיהם לשים קץ

על מחדלה של המדינה להנחית מהלומת מנע (זאת, בהנחה אופטימית מאוד, כמובן, שיהיה בידי מערכות אלה לנטרל את האיום הבליסטי), אבל זהו תרחיש אופטימי מופרז ביותר, המחייב את אויביה הערבים והאיסלאמיים של ישראל להמתין ברוב אדיבותם מספר שנים עד שמערכי ההגנה הפעילה של ישראל יתפרסו כהלכה. גם אילו התקבל תרחיש המקרה הטוב ביותר על הדעת, אין לאל ידה של ממשלת ישראל לעשות כיום דבר, פשוטו כמשמעו, כדי למנוע שיתוף-פעולה צבאי ערבי משני צדי הקו הירוק. הציפיות של הפלשתינים מקיפות עתה, בעיקר בגלל אוסלו, לא פחות מאשר את "שחרור" כל פלשתיין – כלומר, לרבות חיפה, תל-אביב, יפו, ירושלים וכדומה. מפת פלשתיין הרשמית שהוציאה הרשות הפלשתינית, והמופצת על ידה בגלוי, הכוללת את כל שטחה של ישראל, ממשיכה את המסורת של המפות מימי הביניים. ירושלים נשארת במרכז העולם, אבל עכשיו זהו עולם שבו היהודים גורשו בחזרה לארצות גלותם.

איננו יכולים להשלים עם עולם כזה. כדי שנוכל להשלים עם עולם שבו תוכל ישראל להישאר לפחות ללא פגע מבחינה פיזית, יש לבטל מיד את הסכמי אוסלו וללוות את הצעד הזה בחשיפה נרחבת של הדוקטרינה הגרעינית של ישראל ובסידורים משופרים מן היסוד להתמודדות עם התקפות הפלשתינים מבפנים. המכאובים שתסבול ישראל בטווח הקצר בגלל מדיניות זו יהיו קשים, וביניהם חידוש הטרור וייתכן מאוד שגם מלחמה, אבל אלה יהיו לפחות מכאובים של מי שלא לקה במחלה סופנית. יכול להיות שמתן סיכוי לאוסלו "להצליח" יקסום הרבה יותר בטווח הקצר, אבל לידתה הממשמשת ובאה של "פלשתיין", בשילוב עם התפתחויות עוינות נוספות, לא יתנו לישראל כל הזדמנות להגיע לטווח הארוך.

לואי רנה ברס

החל בדיאלוגים בין בני מלוס לאתונאים בספרו של תוקידידס ובכתביו של קיקרו, וכלה במקיאווולי ובקיסטיג'ור: "וכי מה ניתן לעשות נגד כוח בלי כוח?" שאל קיקרו באחד ה"מכתבים" שלו. במאה שלנו, תקופה חסרת תקדים באכזריותה כלפי היהודים, ההכרח לצבור כוח הוא הכרח חד-משמעי שאינו עומד כלל לזיוכוח. דא עקא, שישראל אינה מודעת בדרך כלל לגורלה, נמקה בקהות חושים, אוטמת אוזניה לכל נימוק של ממש, ונכנעת, ללא שמץ של כבוד עצמי, לערבים תאבי דם, רוצחי זקנים, נשים וטף.

התוהו ובוהו המצפה לישראל בפוליטיקה העולמית של ימינו שונה מאוד מן המצוקה שבה היתה נתונה לפני חמישים שנה. התוהו ובוהו הממשמש ובא יהיה מרחיק לכת הרבה יותר, מאיים יותר, יסודי יותר, ויתחולל לא רק בין מדינות האזור אלא גם בתוכן. מה המשמעות של כל זה לגבי ציווי הישרדותה של ישראל אחרי אוסלו? כיצד יתכוננו מנהיגיה של ישראל לשלום מציאותי נוכח הצפוי?

אין ספק שהאפשרויות העומדות בפני ישראל מצומצמות למדי. המועד המתאים למהלומות מנע על הנשק הלא-קונוונציונלי באירן ובעירק כבר חלף. צעדי ההתאבדות ההדרגתיים של הישראלים ששגו באשליית והולידו את אוסלו, השריצו את המדינה הפלשתינית, שתהיה בקרוב עובדה מוגמרת. יחסי הגומלין בין המדינה הפלשתינית להתעצמות הצבאית של אויבותיה של ישראל יניחו את התשתית לסיבוב הבא של טרור ומלחמה. בשלב הבא של מעשי האיבה, המתוכנן עתה בקפדנות בכל רחבי העולם הערבי/האיסלאמי, יצטרפו רבים מערביי ישראל ללוחמים הערבים/האיסלאמיים במדינת פלשתיין החדשה ובמקומות אחרים. עד מהרה יהיה צורך לנהל את הקרב על הישרדותה של ישראל במספר חזיתות, פנימיות ובינלאומיות. בתרחיש החיובי ביותר, מערכי ההגנה של ישראל נגד טילים בליסטיים יהיו פרוסים כבר ויהיה ביכולתם לפחות

★ ★ ★

בימים ההם ובזמן הזה

להעביר את יהודי הגטו למחנה עבודה, וכי על כולם, גברים, נשים, זקנים וטף, להתייצב למחרת היום בשעת בוקר מוקדמת בכיכר המרכזית. עליהם לקחת רק את הפציהם האישיים. כיכר לחם וקילו ריבה לנפש יחולקו במקום. היהודים נאספו כמצווה, קיבלו כיכר לחם וצנצנת ריבה, הובלו מחוץ לעיר ונרצחו על סף בורות ירי, שכרו הם עצמם ימים ספורים קודם לכן. ב-6 בנובמבר נתלו על קירות בתי רובנו מודעות שבישרו ליחודי העיר כי הוחלט לשלחם למחנות עבודה במזרח. לשם כך עליהם להצטייד בחפציהם האישיים ולהתכנס למחרת בבוקר בכיכר המרכזית, שם יקבלו כיכר לחם וקילו ריבה לאדם, וישלחו מזרחה. כך היה. למחרת היום נאספו ובאו 21 אלף יהודי רובנו,

ח"מ נולד ברובנו, עיירת מחוז בוהלין אשר בצפון-מערב אוקראינה. לאחר ליל ההפצצות, ב-21 ביוני 1941 ונסיגת הצבא האדום, כבשו הגרמנים את העיר. ביום הראשון לכיבוש, ועל מנת להטעים את יהודי העיר את טעמו של המשטר החדש, נכלאו כמה מאות מהם בבית-הכנסת המקומי והועלו באש. לאחר מכן הוקם הגטו. את 27 אלף יהודי העיר, ביניהם בעלי-מלאכה רבים, רתם הכובש לייצור צבאי עבור הוהרמכט. מזלם של יהודי הכפרים והעירות סביב רובנו שפר פחות, ורובם ככולם נרצחו בידי האינז'קומנדו 5. אחדים מהם נמלטו בעור שיניהם לרובנו והסתתרו בגטו. הם סיפרו את סיפורם לכל מי שהיה מוכן להאזין. ערב אחד, סיפרו הניצולים, הודיע שליח מיוחד מטעם המושל הצבאי כי נתקבלה הוראה

26.10. רצח דני ורגס בחברון, יומיים לאחר שובו של ראש-הממשלה. בניגוד ליצחק רבין, ויתר נתניהו סופית על הדרישה לשינוי האמנה ולהסגרת רוצחים (אין בהסכם ביטול של סעיף כלשהו באמנה, וסוגיית הסגרת הרוצחים לא נזכרת בו כלל). בכך התיר ראש-הממשלה את דמם של אזרחי ישראל, שכן הרוצח הערבי נהנה מעתה מהשלמתו של ראש-ממשלת ישראל עם העיקרון שלפיו השמדת המדינה היהודית היא מעשה לגיטימי, מחד גיסא, ומחסינות החתומה בידי ראש-ממשלת ישראל, מאידך גיסא. כן הגדיל נתניהו פי 9 את שטח ערי המקלט למרצחיו של ערפאת.

אולם בין יהודי גטו האתמול מלפני עשרות שנים לבין יהודי הגטו של עידן העכשיו, פעורה תהום היורדת אל שורשי טעמו של קיום הפרט והלאום. ליהודים ההם חסרו שני תנאים שבגינם אסור לנו להוקיע אותם על חוסר האונים הנורא שגילו. הם חסרו את לקח התקדים ההיסטורי וטנקים. יהודי העכשיו חמושים גם בזה וגם באלה.

גזעון סתר

⁹ 7 בנובמבר היה יום קר מאוד וירד גשם. הח"מ היה מצונן ואמו הצהיר רה שעם תינוק חולה היא לא תצא החוצה במזג אוויר כזה. בזכות עובדה זו הצליח הח"מ להשתרבב אל שולי הסטטיסטיקה של ניצור לי פולין.

קיבלו כיכר לחם וצנצנת ריבה, הובלו לחורש הסמוך ונורו עד האחרון שבהם אל בורות ירי שהוכנו מראש.⁹ כבר ז'בוטינסקי נוכח לדעת שכושרם של היהודים להונאה עצמית עומד ביחס ישר למידת המצוקה שבה הם נתונים. כאן מן הראוי לציין, שבניגוד ללשון הסגיי נהור של הנאצים, שדיברו ברמזים ובמילות קוד (משמעות הביטויים "מחנות עבודה", "פתרון סופי" ו"טיפול מיוחד" התחורה רק לאחר מעשה) אין לערבים עכבות מן הסוג הנ"ל. הם מדברים מפורשות ובמוצהר על כוונתם להשמיד את הישות הציונית, ואם חלילה מישהו לא קרא בעיון את האמנה הפלשתינית, הם דואגים לפרסם את חוקת המדינה הפלשתינית באינטרנט (28.7.98) לידיעת כל באי תבל, לאמור:

מאבק צבאי איננו טקטיקה כי אם אסטרטגיה, והמהפכה הצבאית של העם הפלשתיני הערבי היא מרכיב מכריע במאבק לשחרור ולעקירת הקיום הציוני. המאבק לא ייתם עד אשר המדינה הציונית תוחרב ופלשתין כולה תשוחרר.

חלק ניכר מבין מרצחי היהודים באים אמנם משורות החמאס. עובדה זו מאפשרת ליהודים טובים להציג את "המחנה הפלשתיני השסוע בין מתונים לקיצונים". על-פי כלל זה, ערפאת וכנופיית מרצחיו הם רודפי שלום ו"מתונים". העובדה שערפאת (בעצמו איש "האחים המוסלמים") משבח, מקלס ומהלל בפומבי כל מרצח סדרתי, צורח ככל שמחלת הפרקינסון שלו מאפשרת לו: "כולנו ג'יהאד איסלאמי", ונשבע בשמות השהידים להשמיד את הציונים, מוסתרת על-ידי היהודים מעיני עצמם ומהציבור. על ביטויי האנטישמיות הזואולוגית, שהיא העתק – אם כי פרימיטיבי ומגושם מזה של גבלס – הגולשת מעל אקרני הטלוויזיה של הרשות, ממלאה התקשורת היהודית פיה מים. על הקביעה הנחרצת, הנשמעת חדשות לבקרים מפי ראשי הרשות, כי החמאס והג'יהאד פועלים בשיתוף-פעולה מלא עם הרשות, מטילים היהודים צנזורה. על העובדה שהפתי"ח, ארגונו של ערפאת (שכל פעולותיו מתבצעות בפקודתו הישירה של העומד בראשו) מבצע חלק ניכר ממעשי הרצח, לא תמצא זכר בתקשורת של היהודים, שהפכה את שיתוף-הפעולה עם התליין לתכלית קיומה.

★ ★ ★

אינתיפאדה של אש ותמרות עשן

אנחנו נכנסים לרייכסטאג על מנת שנוכל להתחמש בכלי זין ממחסן הנשק של הדמוקרטיה. אנחנו נהיה צירי הפרלמנט על מנת להשמיד את (רפובליקת) ויימאר בכלים שלה עצמה.

יזף גבלס¹⁰

שמגמות הגיס החמישי הרדומות בקרב ערביי ישראל יפרצו החוצה, ואכן כך קרה. במהרה קם גוף אירדנטי, תוך הפרה בעליל של החוק, הוא "ועדת המעקב העליונה של הערבים הפלשתינים בישראל". הוועדה, המאחדת את רוב הזרמים הפוליטיים ברחוב הערבי, זכתה לשיתוף-פעולה פוליטי מצד השמאל הקיצוני, דוגמת מרצ. ממשלות ישראל, במרוצה אחר הקול הערבי מזה ואחר תמיכת הסיעות הערביות בכנסת מזה, העלימו עין מקיומה. כצפוי, פעולות הגיס החמישי החלו לצבור תאוצה. שוד קרקעות בקנה-מידה רחב, הקמת יישובים (40 בגליל בלבד, וכמספר הזה מאהלי קבע בנגב) ללא היתר, חטיפת חיילים ורציחתם, גנבת נשק ומכירתו לחוליות מחבלים, מעשי אונס, חסימת כבישים, זיהום מכוון של מי המוביל הארצי, הצתת יערות וגנבות ציוד בהיקף רחב ממושבים וקיבוצים סמוכים.

לצד אלה קמה מערכת חינוך עצמאית מקפת המנותקת מתכנית הלימודים של משרד-החינוך. עיתונות הקוראת בגלוי לחיסול מדינת היהודים תוך עשיית שימוש באנטישמיות ארסית, המרוכזת בעיקר באום אל-פחים.¹¹

מודעים לעצמתם מחד גיסא, ולרפיסות הדמוקרטיה הישראלית הנכנעת מפני איום, מאידך גיסא, עברו הערבים לשלב של מרי ציבורי, המתבטא בין היתר בהשתמטות מתשלומי מיסים ומעיימי. על-פי הערכות שונות (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד-האוצר אינם מוכנים לספק נתונים בנדון) מגיעים תשלומים אלה ל-10 אחוזים מן הסכום החייב במס. באופן זה נגרם למדינה אבדן הכנסות במיליארדי שקלים בשנה. אין כל אפשרות לאכוף את החוק על-ידי עיקול נכסים, שכן נציגי רשויות המס הנכנסים לכפרים ערביים (ההופכים יותר ויותר לשטחים אקס-טריטוריאליים, שעליהם לא חל החוק הישראלי) מתחייבים בנפשם.

פטור הערבים משירות בצה"ל מובן מאליו. אולם הכניעה לדרישתם – המלווה במערכת איומים – לא לשרת שירות לאומי, היא הכרזה גלויה של העדר הכרה במדינה, וגם רווח נאה בצדה. בפרק זמן של שלוש שנים שבהן פטור הצעיר הערבי משירות הוא מרוויח סכום ממוצע של 150 אלף ש"ח (לפי השכר הממוצע במשק) ובכך רוכש לעצמו יתרון כלכלי מרחיק-לכת על פני הצעיר היהודי (בהנחה שזה האחרון לא נהרג או נפצע במלחמות בשירותו הסדיר או בשירותו הממושך במילואים).

התמי"ג לנפש בישראל עולה בממוצע פי 10 עד 20 על זה שבמדינות השכנות. ערביי ישראל חי אפוא באחד האזורים העניים בתבל, ברמת חיים המאפיינת את העשירות שבמדינות המערב. לא זו בלבד שערביי ישראל נהנים מהכנסה גבוהה לאין שיעור מאחיהם בכל המרחב השמי,

כן, לא היה מי שהגדיר טוב יותר מיוזף גבלס את תפקידם של ערביי ישראל בהחרבת המדינה מבפנים. ערביי ישראל הם גיס חמישי מעצם טבעם והגדרתם. במובן זה הם אירדנטה קלסית על-פי התקדים של הנאצים הסודטים. כשם שהגרמנים הסודטים היו בשר מבשרה של האומה הגדולה והאלימה באירופה, ערביי ישראל הם בשר מבשרה של האומה הערבית הגדולה. הם חולקים עמה תרבות, לשון, מורשת ואתוס דתי רב-עצמה, הנסמך על עקרון הג'יהאד, שלפיו לא תיתכן במרחב השמי – הוא "דאר אל איסלאם" – ישות ריבונית שאינה מוסלמית, קל וחומר ריבונית יהודית. אותו "גזע של צאצאי קופים וחזירים", כפי שהוגדרו בקוראן וכפי שהגדירם סאדאת. איבתם לישראל אינה שונה במאומה משנאת אחיהם ברשות הפלשתינית.

הדעה הרווחת כאילו ערביי ישראל הם מיעוט לאומי, היא הבל גמור וטעות אופטית בעת ובעונה אחת. מדינת היהודים על חמשת מיליון היהודים שבה, היא מיעוט בטל בשישים במרחב השמי רחב-הידיים והיא מחזיקה בקרבה, בדמות לבנת חבלה מתקתקת, קרוב למיליון ערבים. ישראל לכודה אפוא בין הפטיש והסדן.

הנאמנות המהוססת של ערביי ישראל למדינתם, מהם נהנתה ישראל בשני העשורים הראשונים לקיומה, נבעה כל כולה מהקרנת עצמה ונחישות של הציבור היהודי. אלה באו לידי ביטוי בראש ובראשונה בשלוש התבוסות שהנחילה ישראל למבקשי נפשה: במלחמת העצמאות, במבצע סיני ויותר מכול – במלחמת ששת הימים, שאחריה נדמה שערביי ישראל הפנימו את העובדה שמדינת היהודים אינה תופעה חולפת.

בינתיים נהנו הערבים מכל העולמות. עם הסרתו של הממשל הצבאי זכו ערביי ישראל לחירות הפרט שאין דומה לה בעריצויות הערביות. שירותי הרווחה הסוציאלית והכלכלית במדינת סעד על-פי הדגם המערבי העלו את רמת חייהם הרבה מונים מעל המקובל בארצות ערב. תופעה זו בלטה ביתר שאת על רקע העוני המרוד, הדיכוי והפיגור הקשה שמהם סבלה אוכלוסיית ערביי ישי"ע, שנתגלו במלוא חרפתם אחרי מלחמת ששת הימים. ואכן, הבזו ותחושת העליונות של ערביי ישראל כלפי אחיהם בייש"ע היו מן המאפיינים הבולטים בעשור הראשון לאחר המלחמה.

המפנה התחולל לאחר מלחמת יום כיפור, וצבר תאוצה אחרי הסכמי קמפ דייוויד. ההסכם עם מצרים ("חווה מלחמה"), כפי שהגדיר אותו מנחם בגין עצמו) הוליד – לצד הכשל האסטרטגי הגדול ביותר בתולדותיה הקצרים של ישראל – את המדינה הפלשתינית לעתיד. צפוי היה

¹⁰ראה הערך Goebbels, Joseph, בספרו של רוברט ויסטריך: Who's Who in Nazi Germany, לונדון, 1995.

¹¹ראה בעניין זה את ספרו של פרופ' רפאל יש-ראלי: Muslim Fundamentals in Israel, לונדון, 1993. מחקר חשוב זה חושף תמונה קשה של חתרנות ובגידה במג'זר הערבי. הניסיון להרציא אותו לאור בעברית כשל. שלוש הוצאות ספרים, מן המובילות בישראל, סירבו להוציא את הספר.

אלא שהם נהנים גם ממערכת סוציאלית מן המתקדמות בעולם, שאין לה אחר ורע בקרב העריצויות הנחשלות של העולם הערבי. הדבר בא לידי ביטוי בעיקר בתשלומי הביטוח הלאומי עבור ילדים. משפחה ערבית ממוצעת ובה שבעה ילדים זוכה לתשלומי ביטוח לאומי מן הקופה הציבורית הממומנת ברובה המוחלט על-ידי היהודים. מה אירונית היא העובדה ששטח המגורים לנפש במגזר הערבי גבוה בהרבה מן הממוצע בקרב היהודים, המצטופפים בבניינים רב-קומות בעריהם הדחוסות, בעוד שבית משותף בן שלוש קומות ומעלה הוא חזיון נדיר בעיר ערבית.

כצפוי, לאחר הסכמי אוסלו חלה קפיצת מדרגה בפעילות העונית של ערביי ישראל ובהתנתקותם מהמדינה. מיד עם שובו מטוניס הקים ערפאת את "ועדת הקשרים עם תושבי פלשתינ הכבושה". באוגוסט 1994, כלומר שלושה חודשים לאחר הסכם קהיר והתייצבות שלטונו של ערפאת בעזה וביריחו, שלח ערפאת לוועדת המעקב העליונה את ההודעה הבאה: "פעולת הרשות הפלשתינית תתפשט מעתה ואילך אל תוך שטחי פלשתינ הכבושה ותתרכז בפעילות הערבים שבתוך ישראל". נאמר מפורשות שהפעילות חייבת להעשות הרחק מעיני התקשורת, וכי המשימה תוטל על "אחינו" ד"ר אחמד טיבי.

בתוך זמן קצר הנפיקה הרשות דרכונים לערביי ישראל לעלייה לרגל למכה. ואכן, כבר בנובמבר 1995 פרסמה אגודת הסופרים הערביים בישראל קלטת וידיאו הקוראת להשתלטות אש"ף על "המדינה הציונית": הקלטת קוראת ל"כוח 17 להתפרס בעזה וביפו, בירושלים ובחיפה, בג'נין וברמלה, בלוד ובעכו. האויב הציוני גול את ארצנו בכוח והוא יחזירה בכוח".

ב-12 באוקטובר, בעיצומן של השרפות ביערות הכרמל, בבקעת עירון, בגליל המערבי ובאזור ירושלים, הודיעה משטרת ישראל כי 90 אחוזים מכלל הצתות הן מעשה ידי "גורמים עוינים".

תחנת גלי צה"ל הודיעה בשידוריה עוד באותו היום שניתנה הוראה לקציני משטרה לא לדבר על כך בפומבי, ודובר משטרת ישראל הכחיש את "השמועות שמקורן במשטרה". מכל מקום, הוסיף הדובר: "עיקר המאבק הוא לכבות את השרפות ולא לחפש אשמים". עם זאת לא הכחיש הדובר את העובדה שנעצרו תושבי אום אל-פח'ים בחשד להצתות, וכי שלושה מתושבי כפר ערה שבעמק עירון הודו במעשיהם. שרידי לפידים שנמצאו ביערות הכרמל השרופים סמוך לשכונת זניה היו הוכחה נחרצת להצתות. השרפות הגדולות, שכילו חלק ניכר מפארק קנדה והשרפה ליד בית-שמש, הוכחו כהצתות מכוונות. השרפה בבית-שמש פוצצה מוקשים בשדה-מוקשים סמוך (הרחוק מכל אזורי נופש) והוכחה כהצתה בזדון. כך גם השרפה בע"ך כרם, שכילתה 25 דונם יער. מספר מוקדי הצתה ברזמנית נמצאו בשטח על-ידי מכבי-האש.

לא יכול להיות אפוא ספק, ובשיחות שלא לציטוט הכול מודים בכך, שהמדובר באינתיפאדה של הצתות שכלתה אחוז ניכר מן החורש בישראל. הפעם היה זה אפוא מרי אזרחי של אירדנטה, אזהרה על חשבון הצפוי בעתיד.

התקשורת המגויסת והמערכת הפוליטית הגיבו כצפוי. כל ניסיון, מהוסס ככל שיהיה, לחשוף את האמת, הוגדר מיד כמעשה גזענות והאשמה קיבוצית של "ציבור נאמן למדינה, שהוא גשר לשלום". ח"כ מיכה גולדמן, שהעז לרמוז על הצורך בהקמת ועדת חקירה בנדון, חזר בו מיד. "נכבדי" הציבור הערבי זומנו לכנסת, ונתבקשו להשפיע על המציתים לחדול, שכן באופן זה הם מעוררים על עצמם את חמתו של הציבור היהודי. חברי הכנסת הערבים, שמצאו הזדמנות להטיח האשמות ב"תופעות אנטי-דמוקרטיות של גזענות הפושה בחברה הישראלית", נתבקשו להבין ולסלוח, וכן הלאה והלאה והלאה.

א"ס

★ ★ ★

האופורטוניסט המושלם דומה למכור להימורים הנפעם מזכייה מקרית, וסופו שהוא מאבד הכול. כמוהו האופורטוניסט הפוליטי, הממשכן את עתיד ארצו תמורת נזיד ערשית של רווח מדומה. סופו משפט אכזר של ההיסטוריה ושנאת עמו, שתרושום את שמו לדיראון עולם.

זיק פרייה

(חקטיגור במשפטו של מרשל פיליפ פטן)